

Ginkim kalbą, žemę, jos būdų
Stokim į darbą kaip miltinai!
Laimina Dievas sąjama grūdė,
Laimina vėsių: gema šimtai.

Malronis

GARSAS

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Post Office

Nora mūsų, vyras, nedaugai yra,
Tačiau tvirti mes, jei rūs vėnybė,
Į darbą stokim vyras į vyrą,
Sujungtos rankos sutelkia stiprybę.

Malronis

Nr. 1

SAUSIS — JANUARY 1982

Vol. 65

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMUI PRADĖJUS 96-TUOSIUS METUS

Mūsų Susivienijimas nuo pradėjusio lapkričio mėnesio įžengė į devyniasdešimt šeštuosius gyvavimo metus. Jo pradžia buvo labai kukli. 1886 metų lapkričio 22 d. Plymouth, Pa., steigiamajame susirinkime atstovauta septynioms draugijoms, turėjusioms 319 narių. Mažas narių skaičius, tačiau parinktas gan sudėtingas vardas — Susivienijimas visų Draugysčių Katalikiškų Lietuviškų Amerikoje... Trejiems metams praslinkus, pasirinktas kuklesnis, trumpesnis vardas — Susivienijimas Lietuviškų Amerikoje... Per tuos pirmuosius trejus metus narių skaičius smarkiai nusmuko — buvo likę tik dvi draugijos, o organizacijos turtas siekė vos 128 dol. ir 75 centus.

1892 metais, taigi prieš 90 metų, vėl keistas vardas. Seimo nutarimu pasivadinta Tautišku Susivienijimu Lietuvių Katalikų Amerikoje. Vardo pakeitimas tačiau nestiprino organizacijos. Vykdo didžiulę trintis tarp dviejų "sparnų" — tarp savo tikybą išpažįstančių katalikų ir jų dviasios vadų iš vienos pusės ir liberališkai nusiteikusių narių ir jiems vadovavusių iš kitos. 1901 metais, šešioliktoje seime, įvyko skilimas. Atsirado du Susivienijimai... Antrasis, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, po 30 metų išgyveno kitą skilimą, kai iš jo seimo Chicagoje pasitraukė komunistams palankūs atstovai ir įsteigė trečią susivienijimą.

Atrodo, kad lietuviams skaldymas ir skilimai yra turtum natūralus gyvenimo reiškinys. Tačiau galime ir turime džiaugtis, kad jau gal 40 metų, kai tarp dviejų Susivienijimų, kilusių iš to paties kamieno prieš 95 metus, nėra šnairavimosi, nematyti kuolų į lietuviško vežimo ratus kaišiojimo. Išmokta viens kitą pagarbiai pakęsti. Pasikeičianti sveikinimais seimų proga. Gal kam iš šalies ir keista, kad abu Susivienijimai savo gimimo data laiko tuos pačius metus, tą patį mėnesį ir tą pačią dieną, bet istorijos faktus negi iškreipsi. Garbės užteks ir vieniems, ir kitiems, jeigu to būtų norima ar siekiama. Šiandien yra išlikimo, ne garbės klausimas.

Per 95 metus Susivienijimas matė šviesesnių ir tamsesnių dienų. Iš pradžių jis buvo labai reikalingas naujiems išėjusiems daugeliu atžvilgių. Dauguma anų laikų reikalų šiandien netu-

ri reikšmės, tačiau fraternalizmas tikraja prasme tebeturi pagrindo. Fraternalizmas apima pagrindinius žmogaus socialumo bruožus, todėl jis skatintinas. Taip pat neužmirština, kad Susivienijimo ekonominis pagrindas taip pat gali pagelbėti mūsų visų pastangoms puoselėti ir išlaikyti lietuviškumą dabartinėje ir būsimose kartose, išsaugoti lietuvišką jaunimą krikščionybei. Mūsų ekonominį pagrindą kaip veiksnį organizacinėje veikloje, nors ir kalbu apie didžiąsias dvasines vertybes. Kadangi gyvename žemėje, ne dausoje, todėl negalime užmerkti akių tikrovės akivaizdoje: finansinis įsipareigojimas gali sustiprinti ir dvasinius nusiteikimus, kai susitelkiame į organizaciją, turinčią patenkinami svarbiausius asmens poreikius, kiek jie derinasi su organizacijos tikslais ir siekiais.

Visai neseniai viena jauna narė manęs paklausė: kiek dar metų mūsų Susivienijimas tvirtai laikysis? Drausiai atsakiau: bent dešimt... Tačiau mano atsakymas nepatenkino klausėjos. Ji man atkirto: jeigu Susivienijimas gyvuos tik dešimt metų, man neverta jo gerovei padirbėti, tas valandas, kurias galėčiau atiduoti Susivienijimui, geriau skirčiau kitam reikalui, kuris būtų patvarnesnis pobūdžio...

Pripažinėjus, tokio jaunos narės reaguojimo nesitikėjau. Susimąstiau. Tame nusistatyme galime rasti daug prasmės, jei įsijausime į jauno žmogaus galvoseną. Rimčiau, ateitin žvelgia jaunieji lietuviai, ypač intelektualai, brangina savo laiką ir nori jį sunaudoti kiek galima tiksliau ir našiau, todėl jiems atrodo, kad tik dešimt metų galinti gyvuoti organizacija nėra jam visai patraukli, kad jo laisvesnės valandos turėtų būti sunaudojamos svarbesniems tikslams.

Tikrai negalima teigti, kokia bus mūsų Susivienijimo ateitis. Finansinis jo saugumas šiuo metu yra labai tvirtas. Tačiau jo ateitis priklausys ne vien nuo finansinio saugumo. Ji siejasi su organizacijos narių skaičiumi. Jei kasmet mirstančių ir savo įnašus atsiimančių narių skaičius nesumažės proporcingai pagal naujai įsirašančių skaičių, aišku, jo ateitis negali būti šviesi. Žinoma, Susivienijimo dabartiniai nariai jokių būdu nenukentės finansiskai, nes Susivienijimo finansinės atsargos yra pakan-

kamos ir atidžiai saugomos valdinių apdraudus įstaigų. Bet kas iš to finansinio saugumo, jei organizacija kaip tokia nebegalės gyvuoti dėl mažo narių skaičiaus? Apsidrausti galime bet kurioje komercinėje bendrovėje. Prie Susivienijimo priklausome visų pirma todėl, kad jis yra lietuvių katalikų organizacija.

Pažvelgę į Susivienijimo narių statistiką, akivaizdžiai matome, kad 60 metų amžių perkopusių narių skaičius yra toks pat, kaip jaunesnių nei 60 metų. Tai labai ryškus ženklas, kad privalu darytis naujų narių. Labai daug vilčių dėta prieš 30 metų, kai į Amerikos lietuvių bendruomenę įsiliejo apie 30,000 naujai atvykusių lietuvių, pasitraukusių iš pavergtos tėvynės. Tačiau mūsų Susivienijimui, atrodo, pavyko iš jų tik apie tūkstantį įjungti į savo narių gretas. Naujų "ateivių" negalime kaltinti stoka nesidomėjimo mūsų seniau sukurtomis organizacijomis. Didžioji kaltės dalis krinta mūsų organizacijoms, nesugebėjusioms pasidryti patraukliomis naujiesiems ateiviams, kuriems visų pirma rūpėjo kiek galima greičiau pakenciamiau įsikurti ir užsitikrinti lietuviškesnes sąlygas savo šeimoms. Dar ir dabar nėra per vėlu naujos emigracijos srovę sudominti mūsų Susivienijimu ir kitomis "anais laikais" sukurtomis organizacijomis, kurioms dar yra prasmės gyvuoti. Tas sudominimas daugiausia priklauso nuo tų Susivienijimo narių, kurie gali rasti bendrą kalbą su aktyviaisiais dabartinės lietuvių visuomenės nariais.

Tuo tarpu Susivienijimui tenka rūpintis, kad jis visų pirma sulauktų pirmo šimtmečio sukarties tvirtas, pajėgus — finansiskai saugus ir narių skaičiumi gyvastingas. Susivienijimas gimė anų laikų lietuvių lopšyje — Pensylvanijoje. Ten dar daug lietuviškumo žymių. Susivienijimo būstinės apylinkėje dauguma jo dabartinės vadovybės narių. Ten ir daugiausia naujų narių įrašoma. Bet ar palikta visa iniciatyva tik Pensylvanijos, ypač vienos jos apylinkės lietuviams? L.K. Susivienijimas laukia naujų narių ir iš kitų valstijų — Illinojaus, Ohio, Michigano, New Yorko, New Jersey, Californijos, Massachusetts, Connecticut, Marylando, Floridos ir kitur. Laukia, bet ar sulauks?

j.b.l.

Pensylvanijos gubernatorius Dick Thornburgh ir jo žmona Ginny su lietuvių atstovais Ona Morgalis ir Juozu Mackaloniu etninėje Kalėdų programoje.

KALĖDOS ETNINIŲ ŽVILGSNIU

HARRISBURG, PA.

Pensylvanijos sostinėje Harrisburge, William Penn muziejuje, gruodžio 20 buvo atidarytas ketvirtinis Kalėdų festivalis, pavadinamas "Christmas... An Ethnic Experience", tęsėsis iki sausio 10. Jį atidarė gubernatorius Dick Thornburgh ir jo žmona Ginny.

Gubernatorius pasveikino visus susirinkusius į etninių Kalėdų eglučių parodą, užkabindamas kalėdinį papuošalą ant Pensylvanijos multietninės eglutės. Savo kalėdinėje kalboje visiems Pensylvanijos gyventojams jis pažymėjo, kad "didžiulė žmonių rasių šeima turi bandyti gyventi kartu taikoje ir harmonijoje".

Festivalį globojo "Heritage

Affairs" patariamoji komisija ir Pensylvanijos istorijos bei muziejaus komisija.

HA patariamąsios komisijos koordinatorius Joseph Mackalonis tvarkė lietuviškosios eglutės puošimą. Jam padėjo Lietuvos vyčių Antracito kuopa. Šalia savų eglučių kiekviena etninė grupė prisidėjo ir prie Pensylvanijos multietninės eglutės puošimo savais tautiniais motyvais.

Muziejaus Village aikštėje ir Memorial salėje buvo išdėstyti etniniai eksponatai. Lietuviai pasižymėjo įvairiais įdomiais dirbiniais ir medžio drožiniais. Buvo ir lėlių bei gyvulių figūrų.

Gubernatorius didžiai įvertino eglutes ir eksponatus, pažymėdamas, kad daugelis etninių grupių švenčia šias šventes

skirtingais būdais, kuriuose atsispindi jų gimtųjų kraštų dvasia, ir pareiškdamas viltį, kad šie patraukli paroda padės piliečių tarpusavio susipratimui.

Festivalio atidarymo sekmandienis buvo baigtas įvairių etninių bendruomenių meniniais pasirodymais. Zarijos choras iš Schuylkill apygardos pagledėjo lietuviškų kalėdinių giesmių ir padainavo liaudies dainų. Chorą globojo Lietuvos vyčių Antracito kuopa.

"Heritage Affairs" patariamąsios komisijos pirmininkas Charles Bojanic pažymėjo, kad Amerika turėtų susimaišyti, bet ne susivirinti iš daugybės geriausių religinių papročių ir daugybės žmonių talentų. Tai turėtų būti tęsiama etninių grupių Pensylvanijoje ir visoje Amerikoje.

Louis Skeparnias, tos komisijos vykdomasis direktorius, pridūrė, kad jis tikisi, jog susidomėjimas šia kalėdine etnine programa tęsis ir toliau. Už šios programos sėkmingumą jis pagyrė jos dalyvius.

— Dr. Kazys Bobelis perrinktas naujai kadencijai Vliko valdybos pirmininko pareigom gruodžio 12 Chicagoj įvykusiam Vliko tarybos posėdyje. Dr. Bobelis sudarys Vliko valdybą, kurią vėliau Vliko taryba turės patvirtinti.

— Antrosios Pasaulio Lietuvių Dienos įvyks 1983 Chicagoj. Jose bus šie renginiai: VI-sis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas, VI-oji JAV ir Kanados Lietuvių Dainų šventė, Pasaulio lietuvių sporto žaidynės, V-ojo Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso atidarymas, meniniai, kultūriniai ir kiti renginiai. Šias Pasaulio Lietuvių Dienas ruošia PLB valdyba, talkinama specialaus komiteto, kurio pirmininkas yra dr. Antanas Razma, jo pavaduotojas Bronius Juodelis. Yra sudaryti II Pasaulio Lietuvių Dienų organizaciniai nuostatai.

— Sol. Stasys Baras, Palos Park, Ill., Lietuvių Fondo investavimo komisijos narys, gruodžio 6 metiniame LF valdybos posėdyje buvo sutartina išrinktas LF tarybos pirmininku. Dr. Gediminas Balukas, jam sutikus, vėl perrinktas LF valdybos pirmininku. Dr. A. Razma, LF pirmininkas, dėl kitų įsipareigojimų kandidatuoti atsisakė ir liko tik tarybos nariu. Jam buvo išreikšta visų padėka.

AUKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMO FONDUI

Sąrašas Lietuvių Katalikų Susivienijimo (LKS) narių, kurie aukojo LKS Fondui nuo š.m. gegužės 25 d. iki gruodžio 16 d. yra spausdinamas šiame Garsų numerėje. Nuoširdus acū visiems nariams, kurie savo aukas atsiuntė LKS Fondui.

LKS Fondas buvo įsteigtas puoselėti religinę ir mokslinę veiklą Amerikos lietuvių katalikų tarpe. Visos aukos Fondui nurašomos nuo pajamų mokesčių. Fondą įkūrė LKS valdyba ir paskyrė šiuos asmenis į Fondo valdybą: dr. Leonardą Šimutį, pirmininku; dr. Pranutę Laučkaitę-Domanskienę, sekretore; adv. Saulių Kuprį, išdinininku; prelatą Joną Balkūną, PA, ir adv. Thomas Macką, nariais.

Aukos siunčiamos į Fondo būstinę, Lietuvių Katalikų Susivienijimo Fondas, 4545 West 63 St., Chicago, IL 60629. Čekius rašykite: Lithuanian Catholic Alliance Foundation. Vytautas Bieliauskas, OH — \$6.33

Danutė Bieliauskas, OH — \$5.37
John P. Cohen, NJ — \$5.94
Vladas Staskus, MI — \$14.88
Joseph A. Casey, PA — \$8.31
Birutė Martinkienė, MA — \$9.03
Vytautas Palubinskas, NJ — \$10.62
Vincas Solomonas, NY — \$9.48
Elena Solomonas, NY — \$8.91
Salome Ashmont, NJ — \$5.55
Veronica Malinauskas, FL — \$12.72

Karalius Vaicekauskas, PA — \$7.02

Alice Mickevich, NJ — \$7.35
Ann Marie Strzyz, IL — \$4.17
Evalyn Strzyz, IL — \$3.72
Elizabeth Kodis, NM — \$25.37
Dr. Leonard J. Šimutis, IL — \$100.00
Cheryl Rudis, IL — \$31.29
Juozas Cesna, IL — \$21.96
Joseph J. Budelis, MD — 16.71

Antanas Mažeika, FL — \$4.95
Petronėlė Staniskis, MD — \$8.55
Roma Marija Zilonis, MD — \$7.62

Vito A. Yucius, PA — \$29.07
Alice Yanoshat, PA — \$15.00
Joseph Guest, CA — \$15.36
Pilypas Narutis, IL — \$21.09
Dorothy Maxwell, WV — \$20.43

Louise C. Eurkoos, DC — \$20.00
Kun. Viktoras Dabušis, NJ — \$100.00
Lithuanian Catholic Alliance, PA — \$4,000.00
Vito Slapelis, NY — \$10.23
Juzė Kuraitytė, IL — \$5.16
Kazė Kuraitytė, IL — \$4.53

Adelė Juskeliene, PA — \$9.03
Stefanie Kerrigan, PA — \$1.20
Thomas Kerrigan, PA — \$1.15
Stanley J. Brockman, OH — \$5.34

Elžbieta Petrikonis, IO — \$18.22
Marion Morfoot, MA — \$15.00
Aukos spausdinamos gavimo tvarka.

Saulius V. Kuprys
Izdinininkas

Gedimino kalnas Vilniuje žiemos metu

GARŠAS

Publication No. (ISSN 214-320)

Published Monthly except July and August

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA

341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207 Tel. 627-1351

Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y. Post Office

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:

P. O. Box 32 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application

Reprints (strapsnius ir korespondencijas) rodokeite talso savo nuodžira. Neapsaukintus raštus grąžina tik patiesma autoriams present.

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garšas

VLIKAS PRITARIA REAGANUI

VLIKO telegrama Prezidentui Reaganui ryšium su Lenkijos įvykiais

Dr. K. Bobelis, VLIKO pirmininkas, gruodžio 22 d. pasiuntė prezidentui Reaganui tokio turinio telegramą:

"Viso pasaulio lietuviai remia Jūsų tvirtą ir teisingą poziciją ryšium su Lenkijoje vykstančia krize. Mes pilnai sutarame ir palaikome Lenkijos Solidarumą ir jo principus, kadangi Lietuva ir kitos dvi Pabaltijo valstybės jau 40 metų neša sunkų Sovietų Sąjungos

okupacijos ir priešpaudos jungą. Mes smerkiame brutalius ir nehumaniškus komunistinės militarinės valdžios veiksmus prieš Lenkijos gyventojus. Mes remiame Jūsų nusistatymą nutraukti bet kokią paramą Lenkijos vyriausybei, taipgi pritaikinti Sovietų Sąjungai atitinkamas sankcijas, kol dabartinė tragiška situacija Lenkijoje nebus išspręsta".

Dr. K. Bobelis,
Vyriausiojo Lietuvos
Išlaisvinimo Komiteto
pirmininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

Perrinkta Alto vadovybė

Amerikos Lietuvos Tarybos valdyba, naujai sudaryta paskutiniame suvažiavime, gruodžio 4 d. posėdy, Chicagoje susikauptu priminė ir pagerbė senesniai mirusių valdymo narių Juozą Skorubską. Pirmininkas dr. K. Sidlauskas pasveikino naujus valdymo narius.

Pagrindinis posėdžio punktas buvo Alto valdymo narių pasiskirstymas pareigoms: pirmininku perrinktas dr. Kazys Sidlauskas. Vicepirmininkai: Teodoras Blinstrubas, Povilas Dargis, inž. Viktoras Naudžius, dr. Leonas Kriaučelionas, dr. Vladas Šimaitis ir dr. Jonas Valaitis. Generaliniu sekretoriumi — inž. Grožvydas Lazauskas.

Pirm. dr. K. Sidlauskas pranešė, kad Vliko seime Altui atstovavo dr. K. Sidlauskas, T. Blinstrubas ir inž. Gr. Lazauskas. Paimformavo apie sėkmingai praėjusį Vliko seimą, kuriame dalyvavo 42 atstovai iš 45 turėjusių teisę dalyvauti.

Alto valdymo posėdyje dalyvavo dr. K. Sidlauskas, T. Blinstrubas, P. Dargis, adv. S. Kuprys (pavaduodamas adv. A. Domanskį), dr. L. Kriaučelionas, dr. J. Valaitis, inž. Gr. Lazauskas, P. Bučas, St. Balzekas, Jr., J. Pakalka (pavaduodamas J. Leką), M. Pranevičius, inž. V. Naudžius, A. Gabalienė, I. Blinstrubienė, kun. J. Prunskis.

Sudaromas komitetas atstovybės rūmų atnaujinimui

Amerikos Lietuvos Tarybos valdybos gruodžio 4 d. posėdyje inž. Gr. Lazauskas paimformavo apie pasitarimus dėl Lietuvos atstovybės rūmų Washingtono remonto. Valdyba patvirtino tuo reikalu Alto atstovų susitarimą su Lietuvos Bendruomenės atstovais ir Lietuvos diplomatinės tarnybos nariais. Alto atstovais į bendrą ALT ir JAV LB talkos komitetą tam reikalui išrinkti: inž. Gr. Lazauskas, dr. J. Valaitis ir dr. J. ZGenys. Numatyta vėliau susaukti Amerikos lietuvių organizacijų atstovų konferenciją.

Aukos skubiai reikalingam ir neatidėliotinam remontui jau ir dabar siunčiamos adresuojant: Lithuanian Legation, 2622 16th Street N.W., Washington, D.C. 20009.

Sveikino buv. Lietuvos konsulą A. Kalvaitį

Chicagoje, Dariaus-Girėno salėje, gruodžio 5 surengtame sandariai būvusio Lietuvos konsulo Klaipėdoje ir Chicagoje A. Kalvaičio pagerbime Alto vardu sveikino kalbą pasakė

čiau paskelbtųjų, taipgi ir Pittsburgho Alto skyrius (teikė 1,000 dol. Be to, Pittsburgho Alto skyrius Lietuvos atstovybės rūmų remontui paskyrė taip pat 1000 dol.

Studentai Pabaltiečių Komitete Jungtinis Pabaltiečių Komitetas Washingtono nusprendė ir 1982 vasarą turėti studentus-internus talkininkus. Amerikos Lietuvos Taryba savo paskutiname posėdyje pritarė tam planui ir pasirūpino lietuvių internų vasaros darbui Jungtiniame Pabaltiečių Komitete surasti. Tarnyba bus apmokama, teisis apie 8 savaites. Reikalinga turėti savo automobilį. Norintieji į tas pareigas įsijungti jau nuo dabar gali kreiptis į Amerikos Lietuvos Tarybą, 2606 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629, telefonas (312) 778-6900.

Kultūros reikalai Rusijoje ir JAV-se

Didelį tiražą turintis dienraštis "Chicago Tribune" gruodžio 5 išspausdino kun. J. Prunskio laišką, kuriame primenama, kad inž. A. Paritsky buvo Sov. Sąjungoje nuteistas 3 m. kalėti už suorganizavimą mokymo tų studentų, kurių nepriima į universitetus, nes tėvai pareiškė norą emigruoti. Kitaip yra JAV-se. Čia lietuviai turėjo mokslo ir kūrybos simpoziumą su daugybe paskaitų, ir nereikėjo jokio leidimo, nebuvo jokios policijos ar valdžios kontrolės.

Apie Lietuvos okupaciją Washingtono leidiny

JAV valstybinė spaustuivė išspausdino leidinį "Hearings Before the Commission on Security and Cooperation in Europe", Vol. XV. Leidinys skirtas apklausinėjimams apie Lietuvą. Jame išspausdintas Amerikos Lietuvos Tarybos pirm. dr. K. Sidlausko pateiktų duomenų rinkinys, Vl. Šakalio, Vliko pirm. dr. K. Bobelio, kun. K. Pugevičiaus, Lietuvos Bendruomenės ir kitų pateiktoji medžiaga.

Uolios pastangos vaduojant B. Gajauską

Ypatingai daug darbuojasi, besiekdama išlaisvinti okupantų kalinamą Balį Gajauską, jo gimnaitė Bronė Gajauskienė, gyvenanti Santa Monica, Calif. Paskutiniu metu ji kreipėsi į sen. Ch. Percy ir gavo jo palankų atsakymą, į Los Angeles merą Tom Bradley, kuris irgi parodė susidomėjimą šiuo reikalu, taipgi savo paramą pažadėjo Occidental Petroleum vadovas A. Hammer, International Foundation of Human Rights fondo steigėjas.

Siekiant išlaisvinti Skuodį

Illinoiso atstovų rūmų narė Penny Pullen kreipėsi į Valstybės sekretorių, prašydama, kad būtų daromos pastangos iš Maskvos kalėjimų išlaisvinti Amerikoje gimusį ir JAV piliečiu laikytiną Vytautą Skuodį. Ji susilaikė atsakymo iš Valstybės sekretoriaus įstaigos Sovietų skyriuje dirbančio James F. Schumaker, kuris reiškia apgalvėstamumą, kad Maskva nedavė leidimo V. Skuodį aplankyti JAV konsulato atstovams, pažymi, kad Valstybės departamentas yra giliai susirūpinęs Skuodžio likimu ir panaudos visas galimybes jam padėti.

Valstybės departamento nuomonė apie laikinąją Lietuvos vyriausybę

Reikšdamos padėką, kad Valstybės departamentas pasirinko tvirtesnę politinę liniją santykiuose su totalitarine Sovietų Sąjunga, Alto pirmininkas dr. Kazys Sidlauskas savo rašte Valstybės sekretoriui Haig atkreipė dėmesį, kad vadinamuose karo kriminalistų teismuose negalima pasitikėti sovietinių įstaigų pateikiamais liudijimais. Atkreipė dėmesį, kad laikinoji Lietuvos vyriausybė, sudaryta vokiečių-rusų karo pradžioje, jokia būdu nebuvo nacių kolaborantai. Tos vyriausybės galva K. Škirpa buvo nacių laikomas

Hartfordo tautinių šokių grupė Berzelis šoka Rezginėle

TĖVYNĖS MEILĖ MŪS JUNGIA IR STIPRINA

Lietuvos atstovo dr. S.A. Bačkio žodis į Lietuvą per Amerikos Balso radiją naujųjų 1982 metų proga

Brangūs Tautiečiai,

Sutinkame šiemet Naujuosius Metus tokioje tarptautinėje padėtyje, kurioje pagal popiežiaus 1982 sausio 1-ajai skirtą pareiškimą — "yra rimtų grėsmių taikai pasaulyje", o pagal prezidento Reagano gruodžio 23 žodžius — "pasaulis yra pilnas pavojų bei pažadų, daugelis žmonių ir dabar tebegyvena tironijoje ir skurde". Tos mintys rodo, kaip visiems sunku yra atsakyti į kylančius klausimus ryšium su tebesitęsiančia Lietuvos okupacija, įvestu karo stoviu Lenkijoje, sovietų kariuomenės buvimu Afganistane, Artimųjų Rytų problemomis, atominio karo baime, branduolinių ginklų pašalinimo projektu ir t.t.

Esmėje šių Naujųjų Metų išvakarėse padėti paštrino Lenkijoje smurto priemonių pavartojimas, lauzęs žmogaus teises ir laisves, garantuotas Pasauline

Žmogaus Teisių Deklaracija ir Helsinkio Baigiamuoju Aktu. Daugelyje Vakarų kraštų vyko ir vyksta manifestacijos prieš Lenkijoje įvestą karo stovį, sovietų diktuojamą. Spaudoje buvo reiškiamos mintys, kad būtų paskelbtos sankcijos prieš Lenkiją ir Sovietų Sąjungą dėl 1975 metų Helsinkio Akto nuostatų nesilaikymo. JAV paskelbė 1981.XII.29 eilę sankcijų prieš Sovietų Sąjungą.

Šią proga prisimintina prezidento Reagano 1981.XII.4 proklamacija, kuria buvo paskelbta gruodžio 10-oji Žmogaus Teisių Diena, gruodžio 15-oji — Teisių Rinkinio Diena ir Žmogaus Teisių Savaitė — pradedant gruodžio 10-ąją dieną. Toje proklamacijoje sakoma: "Mes ir toliau stengsimės pilnai laikytis tų teisių mūsų krašte ir skatinsime jų laikymąsi užsienyje. Mes negalime turėti didesnio nuro žmonijai, kaip tą, kad visi žmonės galėtų tomis teisėmis naudotis".

Prezidentas proklamacijoje pareiškė, kad po daugelio metų pastangų JT Žmogaus Teisių Komisija ir Visumos Susirinkimas priėmė deklaraciją smerkiančią diskriminaciją, liečiančią religiją. Joje skelbiama, kad tėvai turi turėti teisę mokyti savo vaikus Dievą garbinti ir kad visos taisybės turi turėti teisę skelbti savo tikėjimą, paruošti savo dvasininkus ir laikytis savųjų papročių ir švenčių".

VALSTYBĖS DEPARTAMENTO TVIRTAS NUSISTATYMAS

Ryšium su Madrido konferencija Vliko valdyba spalio 22 vėl pasiuntė memorandumą JAV ir kitoms Vakarų vyriausybėms dėl padėties Lietuvoje. Į tai dr. K. Bobelis, Vliko pirmininkas, gavo valstybės departamento raštą, datuotą gruodžio 14, kurio vertimą čia spausdiname:

"Man pavesta atsakyti į Jūsų spalio 22 laišką prezidentui Reaganui ryšium su Amerikos vyriausybės veikla vykstančioje Madrido konferencijoje ir pareikšti JAV nusistatymą Lietuvos atžvilgiu.

JAV ir kitos Vakarų valstybės Madrido padarė rimtą ir nūdugnį Helsinkio baigiminio akto vykdymo peržiūrą. Ambasadorius Max Kampelman ypač pabrėžė, kad, ir pasitarimams Madrido vykstant, Sovietų Sąjungoje nėra sumažėję žmogaus teisių pažeidimai. Jis viešai apkaltino sovietus už eilę specifinių nusizengimų prieš žmogaus teises, jų tarpe už tebesitęsiančias represijas prieš religinius ir tautinius aktyvistus Baltijos valstybėse. Baigiminio akto įgyvendinimas vyksta lėtai, tačiau mes

Sutinkami Naujuosius 1982 Metus, iš vienos pusės matome pasaulyje žmogaus teisių ir laisvųjų deklaracijų pabrėžimą, o iš kitos pusės — smurto ir žiauriausių priemonių vartojimą tomis teisėmis ir laisvėms užgniaužti. Mums, mūsų tautos laisvės bylą ginant, tenka dar daugiau pabrėžti žmoniškumo, moralės, teisingumo ir tarptautinės teisės principus, kad geriau būtų galima apsaugoti pavergtuosius nuo dar didesnio smurto ir priešpaudos.

Lietuvių tautos teisių ir aspiracijų gynėjai gerai žino, kad Sovietų Sąjungos okupuotoje Lietuvoje įsakomi pareigūnai nesilaiko nei Pasaulinės Žmogaus Teisių Deklaracijos, nei Baigiamąjo Helsinkio Akto nuostatų, nepaisant, kad vakariečiai tarptautiniuose forumuose nuolat tai sovietams kartoja. Lietuvių išėivija ta kryptimi taip pat stipriną veiklą tikslu parodyti Sovietų Sąjungos nusikaltnimus teisėms, kurias sovietai yra pažadėję gerbti. Tikėkimės, kad pasaulinė opinija ir Vakarų valstybių žygiai paveiks Sovietų Sąjungą, kurios viduje bręsta didelės sunkenybės. Mums reikės dar daug pastangų, kantrybės ir ištermingumo, kol bus laimėta Lietuvos laisvės byla. Bet tėvynės meilė, ryžtas laisvai gyventi ir nepriklausomai tvarkyti mus visus jungia ir stiprina. Niekas nepajėgs sugriauti mūsų tikėjimo ir vilties į laisvos Lietuvos ateitį.

Naujųjų Metų proga nusirdžiai sveikinu Lietuvos Pasivuntybės ir savo vardu visus pavergtos tėvynės tautiečius. Linkiu, kad ateinantieji metai visiems atneštų šviesesnių viltčių į geresnį rytojų.

esame pasiryžę dirbti toliau, ieskodami būdų pagerinti to akto vykdymą.

Kaip Jums žinoma, JAV vyriausybė kiekvienu tinkamu atveju viešai pabrėžia savo nusistatymą teisiskai nepripažinti Lietuvos politiką šiuo atžvilgiu, kaip viešai tarptautiniuose forumuose, pvz. Madrido konferencijoje, taip ir diplomatiniais keliais. Mes esame nusistatę ir toliau kiekvienu tinkamu atveju duoti sovietams suprasti mūsų priešingumą tokiems prasižengimams."

Po raštu pasirašė: Charles H. Thomas, Europos saugumo ir politinių reikalų įstaigos direktorius.

Informacijos apie Pabaltijį Jungtinis Pabaltiečių komitetas pasiuntė raštą JAV informacijų agentūros direktoriui (nukelta į 4 psl.)

1982 METAI — LIETUVIŠKŲ PARAPIJŲ METAI

Brangūs broliai ir sesės lietuviai, Prieškarinių laikų lietuvių išeivijos karta šiame krašte įkūrė daugiau kaip šimtą lietuviškų parapijų. Tada iš savo sunkiai uždirbtų centų lietuviai pastatė puikias bažnyčias, įsteigė mokyklas, įrengė sales. Tai jų sunkaus darbo ir prakaito vaisius. Apie lietuviškas parapijas sukosi ne vien tik religinė, bet ir tautinė veikla. Parapijose veikė chorai, vaidinimo būreliai, tautinių šokių grupės, seselių vadovaujamoms lietuviškos mokyklos, įvairios draugijos, brolijos ir katalikiškos organizacijos. Čia po ilgos ir sunkios darbo savaitės lietuviai sutiko lietuvių, garbino Dievą savo gimtąja kalba, lankė organizacijų susirinkimus, palaikė gražias lietuviškas tradicijas. Parapijos centras lietuviui buvo pagrindinė maldos, atgailos ir pramogų vieta.

Po antrojo pasaulinio karo nauja lietuvių banga pasiekė šį svetingą Amerikos kraštą. Lietuviškos parapijos sutiko juos išskėstomis rankomis ir atviromis širdimis. Tai buvo tartum šviežias kraujas Amerikos lietuvių gyvenime. Tačiau netrukus Amerikos miestai pradėjo žymiai keisti savo veidą. Iš įvairių vietų gyventojai veržėsi į miestus, o kiti bėgo į priemiesčius, kur kėlėsi ir daug lietuvių. Pakito ir daugelio mūsų parapijų vaizdas. Gamta tuštumos nemėgsta, todėl lietuviams išsikelti į priemiesčius, jų vietas užėmė kiti. Daug kur lietuviškos parapijos buvo apsuptos kitataučių.

Po Vatikano II suvažiavimo, įvedus liturgijon tautines kalbas, lietuvių parapijos daug kur tapo beveik grynai lietuviškomis, nes kitataučiai, nesuprasdami lietuvių kalbos, pasitraukė iš jų bažnyčių. Tačiau lietuvių kilmės piliečiai jų vietose, o skubėjo į priemiesčius. Tokiu būdu kai kurios mūsų parapijos smarkiai sumažėjo narių ir rėmėjų skaičiumi, o kai kurios visai išnyko.

Mieli lietuviai, kova už tikėjimo išlaikymą ir šiandien yra neatskiriama lietuvių tautos kovos už išsilauką dalis. Ir Lietuvoje, nors okupantas deda milijonai pastangas izoliuoti lietuvių nuo lietuvių, jį visiškai nužmoginti, jis neįstengia sunaikinti tikinčiųjų bendruomenės. Tai mums akivaizdžiai liudija Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, kurios skelbiami duomenys rodo religiją esant galiną tautiško atsparumą ir vilties šaltiniu.

Nors turime pilną religijos laisvę šiame krašte, tačiau susiduriame su religijos ir tautiško išlaikymo problemomis. Pagrindinis uždavinys šiuo atžvilgiu yra išlaikymas savo tautinių parapijų. Kristaus Bažnyčia yra kiekvieno antroji tėvynė, amžinosios tėvynės jungtis ir simbolis.

Norėdami pagelbėti lietuviškom parapijom išlikti ir geriau atlikti savo uždavinius, mes, žemiau pasirašę, vadovaudamiesi savo organizacijų nutarimais, skelbiame 1982 metus Lietuviškų parapijų metais. Jų laikotarpyje ir vėliau sieksime šių pagrindinių tikslų:

1. Sugrąžinti visus lietuvius į savas lietuviškas parapijas. Mūsų visų pareiga sunkiu darbu ir praktiku pastatyti lietuviškas šventoves išlaikyti, lankyti ir neapleisti, nors ir būtų tekę toli nuo jų savanoriškai, išsikelti. Tai yra visų lietuvių pareiga Dievui ir tautai, nežūrint, prie kokios religinės bendruomenės priklausytume.

2. Lietuviškoji parapija, ypač išeivijoje, turėtų būti kiekvieno lietuvi antrieji namai. Įžengdami į savo bažnyčią, turėtume giliau pajusti savo gyvenimo prasnę bei savo tėvynės dalį. Todėl šiandien, išauginti lietuviškos krikščioniškos tradicijų dvasioje, visi lietuviai turėtų jausti gyvą pareigą visomis jėgomis prisidėti prie tautinės sąmonės stiprinimo ir lietuviškų

parapijų išlaikymo. O mūsų parapijos turi atnaujinti dvasioje. Savoje lietuviškoje parapijoje lietuvis turi gauti tai, ko neranda jam artimiausioje parapijoje. Lietuviška parapija privalo spindėti lietuvių bažnytinėmis ir tautinėmis tradicijomis. Joje lietuvis tepajunta kampelį Lietuvos.

3. Visais įmanomais būdais išlaikytime dabartines lietuvių parapijas, o kur tai neįmanoma, perkelti jas į lietuviams patogesnę vietą. Kada parapiečiai nori savo parapiją perkelti kiton vieton, tada jie turi teise prašyti, kad diecezija, už jos kitiems atiduotas parapijas, pagelbėtų lietuviams pastatyti bažnyčią kitoje vietoje.

Tų uždavinių siekiant:

1. Lietuviškų parapijų kunigai ir tikintieji raginami palaikyti gyvą tarpusavio kontaktą, pavyzdžiui lankant savo parapiečius.

2. Lietuviška parapija tepasilieka centrine mūsų veiklos vieta. Tik tada ji turės gyvybinės reikšmės išlaikant gyvą mūsų vieningumo ryšį, stiprią moralę ir atsparumą mus ardantioms jėgoms.

JAV Lietuvių Bendruomenė ir visos šį atsišaukimą pasirašiusios organizacijos per savo apylinkes, apskritis ar skyrius ragins visus lietuvius grįžti į lietuviškas parapijas, nepaisant, kaip toli kuris gyventų nuo jų centrų, organizuotas vėjus ir minėjimus lietuviškoms parapijoms stiprinti, joms pagyvinti ir išlaikyti.

3. Visiems tiems darbams planuoti, derinti ir skatinti sudaromas centrinius iniciatyvos židinius, o paskirose vietovėse — jo skyriai, kurie talkins parapijų komitetams ir taryboms jų pastangose stiprinti ir išlaikyti lietuviškas parapijas.

Vysk. Vincentas Brizgys
Kun. Albertas J. Kontautas
Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybės pirmininkas

Loretta Stukienė
Lietuvos Vyčių pirmininkė

Juozas Laučka
Ateitinių Federacijos vadovas

Vytautas Kutkus
JAV LB krašto valdybos pirmininkas

Saulius V. Kuprys
Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos pirmininkas

Julia Mack
Amerikos Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos pirmininkė

Kun. Kazimieras Pugevičius
Lietuvių Katalikų Tarnybos direktorius

PUOLA IŠEIVIŲ POLITINĘ VEIKLĄ

Amerika pasuko į "kryžiaus žygį" prieš Sovietų Sąjungą. Taip Komunisto (1981, Nr. 9) mėnraštėje išspausdintame straipsnyje "Klastotojai" tvirtina I. Lempertas, kuris piktinasi, kad Amerikos "imperialistams... pagal savo sugebėjimus ir jėgas stengiasi įtikinti ir antikomunistai iš Lietuvos emigrantų tarpo... Jie siuntinėja 'memorandumus', skelbia straipsnius, knygas, šmeiždami Tarybų Sąjungą. Į Madridą specialiai buvo atvykęsi triukšminga grupelė antitarybininkų, bandžiusių nuoduoti tarptautinių derybų atmosferą". Lempertas taip pat mini "sumodernintą strategiją". Jei "antitarybininkai... pamini kokį mūsų pasiekimą, visuomet ji

Džiūsta tinklai

Klaipėdos miesto herbas, paimtas iš miesto architektūros

KLAIPĖDĄ IR KLAIPĖDOS KRAŠTĄ PRISIMENANT

Kiekvienais metais sausio mėnesį prisimename tą gražųjį Lietuvos pajūrį — Klaipėdos miestą ir uostą, kur svečiuojasi viso pasaulio laivai; Nerinimą su smėlio kopomis, su nuostabiais vaizdais, žvejų kaimais; tas Kuršių marios su daugybe paukščių, žuvų gausa; Nemuno ištaką, tolimesnes Nemuno pakrantes su garsiuoju Rambynų kalnu, kur šv. Jono naktį degė laužai. Prisimename Šilutę, Pagėgius ir kitus to krašto miestus, miestelius, kaimus. Prisimename sausio mėnesį todėl, kad po pirmojo pasaulinio karo 1923 sausio 15 įvyko sukilimas, ir Klaipėda ir visas kraštas prisijungė prie Lietuvos.
Prisimindami Klaipėdą ir visą Klaipėdos kraštą, drauge neužmirštam ir kitų senų lietuviškų sričių anapus Nemuno į vakarus, visos Prūsijos, arba Mažosios Lietuvos. Prisimindami tai, stipriname viltį, kad ir tos sritys kada nors grįš Lietuvai.

JAV KONGRESO LEIDINYS APIE DISIDENTIZMĄ LIETUVOJE

Washingtono išėjo JAV Kongreso leidinys, "Religinis ir tautinis disidentizmas Lietuvoje", kuriame aprašomi Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijos šių metų rugpjūčio mėnesį praveisti apklausinėjimai apie Helsinkio susitarimų vykdymą Lietuvoje. Leidinyje randame Vlado Šakalio, kun. Kazimiero Pugevičiaus ir Rimo Česonio pasisakymus. Taip pat spausdinami Amerikos lietuvių organizacijų pareiškimai. Apie padėtį Lietuvoje pasisako JAV Valstybės departamento bei Kongreso atstovai. Pateikiamas Lietuvos pagrindinio leidinių sąrašas, aprašomas Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komitetas ir Lietuvos Helsinkio Grupė. Ypač daug dėmesio skiriama Vytautui Skuodžiui, kurio Chicagoje išrašytą gimimo metriką nuotrauka užpildė paskutinį leidinio puslapį.

ir kalinami už tai, kad jie gina Helsinkio Baigiminiame Akte aptartas žmogaus teises ir pagrindines laisves".
Kongreso leidinyje išspausdintas ir VLIKO pirmininko dr. K. Bobelio pareiškimas, kuriame jis rašo, kad "padėčiai okupuotoje Lietuvoje aptarti nepakanka 'disidentizmo' termino. Ten opozicijos ir pasipriešinimo sąjūdis yra visos tautos masto ir apima visą galimybių skalę. Lietuviai žino, kad jie savita tauta, didžiųjų savo ilgalaikę valstybingumą tradicija ir tebesitiki susigrąžinti savo nepriklausomybę".
Dr. Bobelis primena, kad Lietuvos pagrindinio spauda yra, pagal gyventojų skaičių, pati gausiausia visoje Sovietų Sąjungos kontroliuojamoje Europos dalyje. Kova už religijos laisvę yra svarbi lietuvių tautinės rezistencijos dalis. Taip pat svarbi kova prieš "kultūrinį genocidą" — Maskvos sistemingas pastangas paversti lietuvių tautinę kultūrą svetima mišrūne. Maskvinės politikos ginklai yra "cenzūra, izoliacija, neapykan-tiško užsienio kultūrai bei rusifikacija".
"Lietuvos ir lietuvių neįmanoma suprasti, jei į juos žiūrėsime kaip į Tarybų Sąjungos dalelę ar etninę mažumą Rusijoje". Lietuvą reikia vertinti visos Rytų Europos kontekste, kaip valstybę, kurios laisvė ir nepriklausomybė tik laikinai pertraukė neteisėta okupacija ir įjungimas į Sovietų Sąjungą. Lietuvos pagrindinio spaudos gyvybingumas panašus, kaip Čekoslovakijoje: jos ginkluotos rezistencijos pasireiškimai išsiskiria palyginama su Vengrija; o visos tautos remiamas laisvės sąjūdis tam tikrais atžvilgiais primena Lenkiją", JAV Kongreso leidinyje tvirtina dr. Bobelis. (Elta)

Valstybės departamento pareiškime rašoma, kad žmogaus teisių padėtis Pabalytyje šiemet pablogėjo. Ypač pabrėžiamas Lietuvos Helsinkio Grupės narių persekiojimas. Pareiškimas baigiasi šiais žodžiais: "Valstybės departamentas ir toliau stebės žmogaus teisių padėtį Lietuvoje ir kitose Pabalotyje šalyse ir vis mėgins visokiais būdais palengvinti kančias tų asmenų, kurie persekiojami

komentuoja taip, kad socializmas, Tarybų valdžia likty apšmeižti. Ypač jie stengiasi ugdyti nacionalizmą, ardyti tarybinių tautų draugystę. Taip jie elgėsi visada, bet dabar jie ir naujoviškos taktikos griebiasi: giria Tarybų Lietuvos laimėjimus, prieš pastatydami mūsų respubliką kitoms TSRS respublikoms. Giria, tai, kas Lietuvoje pasiekta, yra lietuviško darbštumo, ūkiškumo, sumanumo vaisius. Tarybų valdžia čia niekuo dėta, o bendradarbiavimas su kitomis tarybinėmis tautomis tik trukdo... Jie griebiasi visokių klastotų, stengdamiesi įtikinti skaitytojus, jog internacionalizmas, tautų draugystė — nėra būdingas mūsų gyvenimo būdo bruožas, tapęs mūsų kasdienio elgesio ir galvosenos įprastine norma, o... prievartinio rusifikavimo rezultatas". (Elta)

TOJE vietoje, kur Kuršių marios susijungia su Baltijos jūra, kur baigiasi Neringos pusiasalis, jau nuo senų senovės buvo lietuvių gyvenama vieta.
Kai vokiečiai pradėjo savo ekspansiją į Baltijos kraštus, jie greit susidomėjo šia vieta. Rygoje įsikūrė kalavijuočių ordinas, o Prūsijoje — kryžiuočių ordinas. Patogiausia susisiekti ir buvo šiais sausumos keliais pro Klaipėdą. Ši vietovė kontroliavo visą pajūrį.
Taip kalavijuočių ordinas 1252 pastatė Klaipėdos pilį. Tikėjosi iš čia lengvai užkariauti Lietuvą. Zemaičiai pilį sugriovė, bet kalavijuočiai vėl atstatė. Pilį sunaikino ir Gediminas. Tada kalavijuočiai, matydami, kaip sunku yra šią vietą apginti ir išlaikyti, ją perleido savo broliam — kryžiuočiam.
Pilį ir toliau grovė ir naikino Kęstutis su Algirdu, bet kryžiuočių ordinas tuoj vėl atstatė.
Kryžiuočiai užkariavę Prūsiją, lietuviškas sritis, persikėlė per Nemuną ir užkariavo dalį Nemuno dešiniojo kranto. Toliau įsikverbtį į kraštą nebeįstengė. Sumenko jų galybė, sumatėjo parama iš Vakarų, nes Lietuva jau buvo apsikrikščijusi. Siena nusistovėjo 1422 Melno ežero taikos sutartimi tarp kryžiuočių ir Vytauto. Vytautas nepajėgė atgauti nei Prūsijos, nei Klaipėdos krašto. Tokia siena ir liko iki senosios Lietuvos žlugimo, iki 1795. Tokia ji išilaidė ir Rusijos okupacijos metais.

Amerikos lietuvių taika
Jau prieš pirmąjį pasaulinį karą pradėta kalbėti apie Lietuvos nepriklausomybę. Karo metu vyko ir įvairios konferencijos, kurios baigdavosi tais pačiais reikalavimais — suteikti Lietuvai nepriklausomybę.
Ir Amerikoje vyko nemažas judėjimas už Lietuvos laisvę.

1915 balandžio 20 Amerikos Lietuvių Taryba išleido peticiją, kurioje reikalavo suvienyti visą Lietuvą ne tik su Viliumi, Gardinu, bet ir su Tilže, Karaliaučiumi, Gumbine, Klaipėda. Peticija buvo parašyta lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis. Po peticija buvo surinktas milijonas įvairių tautų amerikiečių parašų.
Kai po karo vyko Versalio taikos sutartis, tai lietuviai reikalavo, kad tas minimas sritis prijungtų prie Lietuvos, bet Lietuva tada buvo dar nežinoma, neįsivienijusi, neturėjo nei savo draugų pasaulyje, tai niekas ją nepatikėjo, neprijungė prašomų skaičių, o atjungė nuo Vokietijos Klaipėdos kraštą ir jį valdyti pavėdė prancūzams.
Tas ir privedė prie sukilimo, kuris įvyko 1923 sausio 13, ir jau sausio 15 Klaipėda ir kraštas pasiskelbė, kad prisijungia prie Lietuvos.
Šiame sukilime labai aktyviai reikėsi ir Amerikos lietuviams. Stepas Darius savanoriu išvyko į Klaipėdos kraštą ir buvo vienas iš štabo narių, dalyvavo Šilutės paėmime, paskui žygiavo į Klaipėdą. Sukilime buvo sukilėlių batalijono vado pavaduotoju, vadovavo kuopai, sukilėlių kariuomenės štabe buvo karininkas ypatingimais reikalais, vyko derėtis į anglų karo laivą. Iš sukilėlių armijos buvo paleistas vasario 12 ir tada grįžo į Kauną, į aviacijos dalinį.
Vokiečių valdymo metais Klaipėdos uostas buvo apeistas, nes jie turėjo daug kitų gerųjų ir didesnių uostų. Lietuva Klaipėdą išaugino ir uostą su moderniu. Pagilino, pristatė sandėlių, elevatorių, krantų. Sulietuvino ir patį miestą, — įkūrė Vytauto Didžiojo gimnaziją, Prekybos Institutą, Pedagoginį Institutą, Konservatoriją. Taip pat išaugo ir sukletėjo visas kraštas.

SŪDUVOS LEIDINIAI
A. Bendoriaus — LIETUVOS GEOGRAFIJA. Kaina 3 dol.
Kun. J. Burkaus — TERESĖ NAUMANAITĖ. Kaina 3 dol.
Teisnininko Pr. Šulo — KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI. Kaina 3 dol. Su testamentine forma (anglų kalba) 3.50 dol.
Šias knygas galima gauti "Carso" administracijoje: P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703.

Mažoji Lietuva daug davė Lietuvai — čia išleista pirmoji lietuviška knyga 1547, čia gyveno pirmas didelis lietuvių rašytojas Kristijonas Donelaitis. Spaudos draudimo metu Tilžė, Ragainė buvo lietuviškieji spaudos centrai. Iš čia išaugo nemaža mokslininkų, kultūrininkų.
Ir dabar lietuviai neatsisako savo teisių ir reikalavimų, kad visos senosios lietuviškos sritys būtų sujungtos ir prijungtos prie Lietuvos. (p.l.)

Pasaulio Lietuvių dienų rengimo komitetas Chicagoje posėdžiavo I-oje eilėje — Nakvynių komiteto pirmininkė R. Reklaitienė, sekretorė D. Korzonienė, Kultūrinių renginių kom. pirmininkė L. Bublėnė, Jaunimo kongreso pirm. V. Abariūtė, Kanados LB pirm. J. Kuraitė, pirmininkas dr. A. Razma, PLB pirm. V. Kamantas, Svečių komit. pirm. M. Lenkauskienė, JAV LB pirm. V. Kutkus, Banketų kom. pirm. M. Remienė, Informacijos komit. pirm. R. Rudaitienė. Antroje eilėje: pirmininko pavaduotojas Br. Juodelis, PLJS pirm. G. Aukštuolis, Sporto žaidynių kom. pirm. V. Adamkus, žurn. J. Janušaitis, PLB pirm. pavaduotojas V. Kleiza, Dainų šventės komiteto pirm. V. Momkus, PLJS pirm. pavaduotojas S. Čyvas, išdinininkas K. Dočkus, PLB Seimo pirm. dr. P. Kisielius, žurnalistas A. Juodvalkis, svečias A. Mažrimas ir ūkio reikalų pirmininkas K. Laukaitis. Nuotr. Z. Degučio

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

(atkelta iš 2 psl.)

Charles Z. Wick, skatindamas daugiau panaudoti informacijas apie Maskvos priespaudas Pabaltijy, kaip pavyzdį, kas vyksta, kai kraštą savo kontrolėn perima Maskva. Raštą iš lietuvių pusės pasirašė Alto atstovas Washingtonė dr. J. Genys.

Apie žydų likimą Lietuvoje Laikraščio "Tampa Tribune" atstovė Debbie Winsor pakartotinai kreipėsi į Alto inf. direktorių kun. J. Prunskį, ieškodama daugiau informacijų apie žydų likimą Lietuvoje ir apie lietuvių laikymąsi šiuo klausimu. Kun. J. Prunskis, jos pašauktas telefonu, per dvi valandas jai teikė informacijas.

Domisi padėtimi Lietuvoje Laikraštis "Chicago Catholic" lapkr. 6 d. išspausdino kun. J. Prunskio straipsnį apie Liet. Kat. Bažnyčios kroniką ir apie padėtį Lietuvoje. Vėliau tą straipsnį sava iniciatyva persispausdino Chicagoje leidžiamas ukrainiečių laikraštis "The New Star".

Neutralumas ir nusiginklavimas neišgelbės

Dienraštis "Chicago Tribune" išspausdino kun. J. Prunskio laišką, kuriame pažymima, kad vakarų Europoje plintantieji neutralumo ir atominio nusiginklavimo sąjūdžiai, tikintis, kad tuo bus išvengta Sovietų agresijos, turėtų atkreipti dėmesį, kad savų laikų Pabaltijo valstybės buvo paskelbusios neutralumą ir jų ginklavimas buvo labai ribotas, bet tas visiškai neapsaugojo nuo Maskvos okupacijos.

Ispaniškai apie Lietuvą
Argentinose lietuvis Arturas Mičiūdas, Vliko iniciatyva dalyvavo lietuvių delegacijoje Madride, suėjo į ryšį su ispanų laikraštiniškai ir neseniai vienas jų, panaudodamas Mičiūdo duotą ir kitą medžiagą, Madrido laikraštį "Ya" atspausdino tris puslapius užimantį iliustruotą straipsnį apie padėtį Lie-

tuvoje. A. Mičiūdo rūpesčiu to straipsnio ištraukas perdavė Argentinos žinių agentūra "TELAM" ir šią informaciją paskelbė Argentinos laikraščiai "Convicción", "Diario de Cuyo", "El Chubut", "Nueva Provincia", "El Litoral", Urugvajaus laikraštis "La Manana", Brazilijos "O'Globo" ir Paragvajaus "A. B.C. — Color". Straipsnis taip pat paminėtas keliose radijo programose. A. Mičiūdas palaiko artimą ryšį su Altu.

Amerikos Lietuvių Tarybos 41-ojo suvažiavimo rezoliucijos
Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimui, įvykusiam 1981 m. spalio mėn. 17 d. Chicagoje, Lietuvių Tautiniuose namuose, rezoliucijų komisija, susidedanti iš pirmininko dr. Jono Valaičio ir narių: T. Blinstrubo, dr. V. Šimaičio, J. Daugėlos, Vl. Solino, adv. R. Sakio, V. Jokubaičio, P. Petrusaičio ir A. Devenienės, pasiūlė priimti šias rezoliucijas, kurias suvažiavimas priėmė:

1. Suvažiavimas sveikina lietuvius pavergtoje tėvynėje ir reiškia nepaprastą pagarbą visiems kovojantiems prieš Lietuvos okupantą ir už Nepriklausomos Lietuvos Valstybės atkūrimą.

2. Suvažiavimas sveikina J.A.V. prezidentą Ronald Reagan už jo aiškų pasisakymą už žmogaus teises, sovietų okupuotų tautų ir valstybių nepriklausomybių atstatymą ir prieš pasauliye vykdomą sovietų organizuojamą terorizmą.

3. Suvažiavimas sveikina JAV sekretorių Alexander Haig už ryžtingai vedamą politiką prieš sovietų imperializmą ne tik Azijos, Afrikos, Pietų Amerikos ir Vidurinių Rytų šalyse, bet taip pat ir Europoje, Lenkijoje ir Pabaltijo kraštuose; ir ypatingai už pakartotiną pasisakymą, kad J.A.V. valdžia nepripažino, nepripažista ir nepripažins Lietuvos okupacijos.

4. Suvažiavimas sveikina J.A.V. senatorius, kongresmanus ir Madrido konferencijos J.A.V. atstovą Kampelman už aiškų

pasisakymą ne vien tik už žmogaus teises, bet taip pat už sovietų okupuotų kraštų ir valstybių, įskaitant Lietuvą, nepriklausomybių atstatymą ir už Helsinkio konferencijoje padarytų nutarimų, liečiančių žmogaus teises, vykdymą.

5. A.L.T. suvažiavimas kreipiasi į J.A.V. prezidentą Ronald Reagan ir sekretorių Alexander Haig, prašydamas juos atkreipti ypatingą dėmesį ne tik į prof. Vytauto Skuodžio (J.A.V. piliečio), žymaus okupuotos Lietuvos disidentu, kalinimą sovietų kalėjimuose, bet taip pat į visus tuos lietuvius, kurie yra ištremti į Sibiro koncentracijų stovyklas arba uždaryti sovietiniuose kalėjimuose dėl to, kad pasisakė už Helsinkio akto žmogaus teisių vykdymą ir už nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą.

6. Suvažiavimas sveikina Lietuvos diplomatinės ir konsuliinės tarnybos narius, atliekančius didelius darbus mūsų tautos išlaisvinimo pastangose, ir kviečia visas lietuviškas organizacijas ir pavienius tautiečius savo aukomis paremti Lietuvos Psiuntinybės Rūmų Washingtonė restauravimą.

7. Suvažiavimas dėkoja visoms organizacijoms, kurios remia Amerikos Lietuvių Tarybą. Kviečia visas lietuviškas organizacijas įsijungti į Amerikos Lietuvių Tarybą ir ją remti. Suvažiavimas reiškia tvirtą viltį, kad pavergti tautiečių kančios, okupanto priespauda ir kylantieji pavojai suvienys visas išeivių lietuvių jėgas bendrai kovai prieš okupantą.

8. Suvažiavimas kviečia visus lietuvius Vasario 16 dienos ir kitoms progomis aukoti Lietuvos laisvinimo reikalams ir aukas persiųsti ALTo Centro Valdybai. Suvažiavimas pritaria ALTo Centro Valdybos pareikimui dėl komercinių įstaigų samdomo laisvinimo kovai paremti. Telkiant aukas tautų laisvinimo reikalams, atkreipti lietuvių visuomenės dėmesį, kad dalis aukų, aukojamų organizacijoms, kurios yra įsipareigojusios šią naują iniciatyvą remti, atiteks prekybinėms, pelno siekiančioms bendrovėms.

9. Suvažiavimas dėkoja ALTo pirmininkui, ALTo Valdybos nario 10. Suvažiavimas prašo ALTo Valdybą padėkoti tiems, kurie ji sveikino ir ALTą parėmė pinigine auka.

11. Suvažiavimas sveikina Vyriausią Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą ir reiškia pasitenkinimą jo ir Amerikos Lietuvių Tarybos nuostūdzio bendradarbiavimu, apipusiu rėmimu bei talkinimu.

ALT INFORMACIJA

— Draugo romano premijos teikimas ir koncertas 1982 metais vyks Clevelande, DMNP parapijos salėje, kovo 20-21.

LIETUVIAI PASAULYJE

— Premijai skirti už istorinį veikalą komisija, susidedanti iš prof. Tomo Remeikio, Broniaus Kviklio ir prof. Jono Račkausko, premijos verta pripažino Liet. Istorijos d-ją, kuri per savo 25-rius darbo metus išleido 22 istorines knygas. Jai ir buvo paskirta 1000 dol. premija, kurios mecenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis. Jis premiją iateikė draugijos išdintinei ir reikalų vedėjai Alicijai Rūgytei lapkričio 15 Chicago's Jaunimo Centre minint draugijos sukaktį.

— Visuomenininko premija, kurią kasmet skiria Pasaulio Lietuvių Kat. Bendrija, paskirta kun. dr. Pr. Gaidai, Tėviškės Žiburijų redaktoriui. Vertinimo komisiją sudarė dr. J. Sungaila, dr. O. Gustainienė, V. Bireta, kun. A. Simanavičius, OFM, ir kun. J. Staškevičius. 500 dol. premijos mecenatas yra kun. dr. J. Prunskis.

— Prof. Pranas Jucaitis gruodžio 6 atšventė 85 m. sukaktį. Sukaktuvininkas jau nuo 1911 reiskiasi visuomeninėj ir atėitininikiškoj veikloj.

— Kanados Lietuvių Fondo naujoji taryba gruodžio 1 Torontė išrinko pirmininku V. Ignaitį, sekretorium P. Januską, valdybė — E. Čiuplinską, L. Tamošauską, K. Lukošį, A. Bumbulį.

— Australijos Lietuvių Fondas paskutinių metų bėgyje turėjo 13,953 dol. pajamų. Fondo kapitalas dabar siekia 50,000 dol. Fondo valdybą sudaro: dr. A. Staugaitis, V. Ališkauskas, M. Didžys, J. Meilūnas ir A. Klimas.

— I Lietuvai operos vieną spektaklį Chicago's lietuvių opera pastatė lapkričio 8 Torontė. Rengėjai — Priskėlimo parapijos komitetui — tai atsiejo 45,000 dol. su viršum.

— Džūkiskos dainos konkursas, paskelbtas Džūkų draugijos, baigėsi. Vertinimo komisija, kurią sudarė muz. A. Vasaitis, sol. J. Vaznelis ir sol. S. Baras, premijav šiuos kompozitorius: I premija teko Onai Metrikienei, II — Vytautui Rastoniui, III — Jonui Govėdui.

— Naujosios Vilties žurnalo redaktoriui dr. Jonui Baliui iš pareigų pasitraukus, naują redaktinį komisiją sudaro Aleksas Laikūnas iš Clevelando, dr. Bronius Nemickas iš Maspetho ir Mačys Valiukėnas iš Chicago's.

Aušra Zerr, JAV LB krašto valdybos vicepirmininkė politiniam reikalom, o prie tai vadovavusi JAV LB visuomeninių reikalų tarybai, buvo pakviesta JAV LB krašto valdybos pirmininko Vytauto Kutkaus pirmininkauti JAV LB visuomeninių reikalų tarybai. 1981 lapkričio 10 ji sutiko ir tuoj pat buvo pristatyta JAV LB IX-ajai tarybai tvirtinti. JAV LB prezidiumas, vadovaujamas pirm. Vytauto Izbicko, pravedė korespondencinius balsavimus. Gruodžio 6 buvo suskaičiuoti balsai ir rasta, kad Aušra Zerr yra patvirtinta JAV LB visuomeninių reikalų tarybos pirmininke.

Lituanus direktorių tarybą sudaro 10 asmenų, kurių pusė kiekvienais metais skiria JAV LB krašto valdyba dvejų metų terminui. Savo posėdy gruodžio 6 Detroitė JAV LB krašto valdyba dar dvejų metų terminui paskyrė šiuos savo kadenciją bebaigiančius direktorius: dr. Kęstutį Keblį, dr. Mindaugą Vygantą, Antaną V. Dundzilą, dr. Tomą Remeikį ir dr. Antaną Klimą. Lituanus direktorių tarybų pasilieka dar vieneriems metams šie JAV LB krašto valdybos paskirti direktoriai: Regis Vedegys, Aldona Zaitskaitė, Jonas R. Kucėnas, Julius Lintakas ir dr. Algirdas Machetas. Į direktoriatą ex officio įeina ir JAV LB krašto valdybos pirm. Vytautas Kutkus.

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

- Spiritual Advisor: Rev. Msgr. John Balkūnas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813: 367-2523.
- President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.
- Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.
- Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.
- Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.
- Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.
- Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.
- Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydan Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.
- Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.
- Leonard Pallas, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.
- Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.
- Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.
- Garsas Editor: Rev. Cornelius Bučmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

- Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602 Home — 717: 472-3880.
- Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.
- Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.
- Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.
- Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.
- Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.
- Constitution & By-Laws: Gerard Pallas, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.
- Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Woodhaven, N.Y. 11223. Home — 212: 849-6083.
- Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.
- Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hilldale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.
- Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.
- Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.
- Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.
- David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.
- Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago Ill. 60629. Home — (unpublished number).

**An offer to join the
LITHUANIAN FEDERAL CREDIT UNION**

Everyone is saving some money for the future. Most of us depend on the local branches of major banks and savings associations to keep our hard earned money and to pay us an adequate rate of interest. But is the interest on our savings adequate and does it keep up with the rate of inflation? We have a better solution for your money problems — become a member of a Credit Union.

A LITHUANIAN CREDIT UNION!
This is what we have to offer for you:

- 1. 7% INTEREST** on regular "day of deposit to day of withdrawal" passbook savings accounts. (That's 1.5% better than what you get in a bank).
- 12% INTEREST** on Credit Union Share Certificates that are especially attractive to small depositors. You can obtain Share Certificates for as little as \$500 or \$1000 or in larger sums (in \$500 units) for 3 months, 6 months or longer periods of time. The annual yield is in excess of 12%. (Isn't that better than the 5.5% for Savings Banks accounts?)
- HIGHEST INTEREST ON MONEY MARKET CERTIFICATES.** These Savings Certificates are issued for \$10,000 deposits and pay not a penny less than the bank issued Certificates.
- ALL DEPOSITS ARE INSURED UP TO \$100,000** by National Credit Union Administration. Your money is just as safe here as in any bank.
- CONVENIENT LOANS** to all members at the lowest possible interest rates. You can borrow money to buy a new car, to repair your home or for any other worthwhile project. Credit Union is always here to help you.
- FINANCIAL ADVICE**, for you and for your family — free of charge service for all Credit Union members. The KASA Lithuanian Credit Union in little more than a year has reached one and a half million dollars in deposits! Through advertising, donations and services it helps the Lithuanian community and it's individual members. You should be one of us and you are welcome to join us. Come in, write or phone to KASA LITHUANIAN CREDIT UNION, 86-01 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-8799.

For your convenience our offices are open every working day from 9 AM till 9 in the evening. Fridays till 6 PM and Saturdays till 5 PM.

WE HOPE TO SEE YOU SOON!

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 316 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: "Garsas", P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

GARSAS • LITHUANIAN U.S. ALLIANCE OF AMERICANS

English Section

LITHUANIA'S INDEPENDENCE — GUARANTEE OF NATIONAL SURVIVAL

An article, asserting that Lithuanian independence is not only possible, but also necessary, was published in issue No. 20 of the underground journal *Perspektivos* (Perspectives), dated 1980. The author of the article dissects and rejects the Soviet thesis that Lithuania must remain incorporated into the USSR because a "third road" — independence — is impossible. Excerpts from the article follow.

"Impossibility" of independence — an absurd notion

... Those who would want to tear away the Lithuanian from the Russian nation dig a grave for the Lithuanian nation. Either the road of national flourishing, together with the Russian nation and all the Soviet nations, or imperialist slavery, the threat of national destruction. There is no third road. Thus J. Aničas in an article ... published in *Literatūra ir Menas* (Sept. 30, 1978) ... This absurd ... and deceitful assertion is meant to ... enmesh, cobweb-like, the consciousness of our people, to shackle their ardent quest for freedom and independence, and to compel them to be content with what is given and allowed by the foreign power".

A state can be "socialist" and sovereign

... The program-manifesto of the Movement for Lithuania's Secession from the USSR, entitled "To all who are concerned about the future", states that "... sovereign socialist States, such as Poland, Hungary, Romania and Bulgaria exist next to us as an enticing example ... The desire to become a separate socialist State is not an empty fantasy, but a quite real matter. For decades we have been inculcated with the idea that Lithuania would not be able to maintain itself without belonging to the Soviet Union, that it would be swallowed by the rapacious imperialist States. But we all can see that socialist Albania, which has severed its ties with the Soviet Union (and now also with China. M.B.) exists perfectly well as a separate State and not a single capitalist country threatens its independence ... For decades attempts have been made to prove to us that only within the Soviet Union Lithuania would have been able to attain the present economic and cultural levels ... But to say that national inde-

pendence is supposed to be an obstacle to progress, that this or that nation would not be able to create a modern economy without joining a larger State — all this argumentation is typical of colonizers and their lackeys... Those who brand as a nationalist and an enemy anyone who wishes Lithuania to become a separate State (even if such people happen to be party members), are themselves harming the cause of socialism, discrediting it in the eyes of the working people, and negating the constitutional right to secede from the USSR".

Independent Lithuania — an obstacle to Soviet Russia's expansion

In 1918, Soviet Russia saw an independent Lithuania as an obstacle in its westward expansion. An editorial published in the daily *Izvestiya* (December 25, 1918) formulated it as follows: "Estonia, Latvia and Lithuania stand astride Russia's road in our march to West Europe. They have blocked our revolution and they are separating Soviet Russia from Germany which is experiencing a revolution. It is imperative that we break through that fence".

Industrialization — an instrument of colonization and russification

... What about the transfer of entire factories, including the workers and their families, to the national border areas (the non-Russian territories of the Soviet Union. Ed.)? In addition to serving the purposes of strengthening the Soviet power and of industrializing those territories, did not this transfer objectively amount to their colonization and russification? Does not the present accelerated industrialization conceal a striving to change the national composition of these territories? This is clearly demonstrated by the examples of Latvia, Estonia, Karelia ... It goes without saying that the increase in the percentage of the Russians in a republic intensifies the country's russification. It is certainly a new type of colonialism, which is possible only under the conditions of socialism, when entire plants and branches of the people's economy are directly subordinate to Moscow, while the organs of the (national) republic have almost no control over them".

Discrimination in education

... In many cases the non-Russian nationalities (in the So-

viet Union) are allowed to have schools in their national languages only in a certain territory, in their national environment, or republic, but are deprived of this and some other national rights beyond their boundaries. Meanwhile, the leading nation, the Russians, have schools in their language, wherever they might move ... This 'internationalization' which is conducted under the cover of economic and social development, is nothing but the same colonization, as fostered by tsarist Russia and its inevitable companion — enforced assimilation".

"Rapprochement" and "merger" equals death of nations

... The accelerated rapprochement (of nations) in the Soviet Union just as their merging in China, is a typical colonial policy, which is merely disguised with the flag of socialism, internationalism, and even national flowering ... Lithuanian communists have so far failed to make conclusions from the lessons of history, because even today they regard independence as equivalent to internationalism and socialism ... This erroneous view has resulted in the enforced loss of Lithuania's independence and the country's incorporation into the USSR, where today the rapprochement of nations is being carried out, and the merger is being planned. Thus the destruction of the Lithuanian nation is in the planning stage ...

"We must raise the flag of independence"

... The third road does exist ... The attempt to discredit independence and to identify it with bourgeois aspirations has been dictated by political goals ... of social-imperialism and the new colonialism; such an attempt merely discredits socialism. Therefore we must boldly raise the flag of independence ... The idea of independence ... has been alive among the Lithuanian people for centuries ... Now we must give the widest possible circulation of the slogan of independence among the masses ... It's not the seekers of independence who dig a grave for the Lithuanian nation, but those who deny it, who reject the possibility that the yearning for freedom and the centuries-long national aspirations can be embodied under the conditions of socialism.

... The road of independence is actually not the third, but the only road that would protect us from the danger of destruction. Even more. Independence, especially on the basis of socialism, is not nationalism, as some try to define it, but an attempt to put into practice a genuine internationalism, a true friendship of nations ... The socialism as it has been created here is not the true socialism, the one of which our grandfathers have dreamt. And how little is needed for it to become true! Not only we would liberate ourselves, but the Russian nation itself would become free, because the nation that does not grant freedom to others cannot be free".

The Convent tree is charming with its authentic Lithuanian ornaments. Sister Virginia of St. Mary's Villa, Elmhurst, explains the delightful traditional ornaments on the boughs of the Convent tree to the Villager reporter. Photo: Frances Cox

Before the ornaments were used as Christmas decorations, they were used as decorations for weddings.

Most of the ornaments made here are not made of natural straw. As Sister Virginia says, "Since we aren't farmers we decided to use drinking straws." Plain white paper drinking straws are cut into lengths and strung together to make geometrical stars and diamonds, or they are glued into pieces of heavy white paper cut into fancy designs.

On the tree in the Convent there are stars, crosses, mushrooms, and many more designs. The Lithuanian Christmas tree displayed at the Everhart Museum has even more.

Some of the geometrical designs used are borrowed from Norway and Sweden. Lithuania is a Northern European Country and has a lot in common with these countries.

Sister Virginia is a native of Scranton. Her mother and four of her sisters immigrated to the United States. Three more sisters and a brother remained in the old country. Last year, Sister Virginia went to Lithuania to visit her relatives. They were quite surprised and happy to find she spoke Lithuanian. Although they corresponded in Lithuanian, her relatives thought perhaps they had the help of a translator.

One of the interesting things about Lithuania is that they write on graph paper. This trains them to write in a very precise way — each letter so big and so far from the last. They use this same paper for making the ornaments.

Sister Virginia is a graduate of Marywood College where she was interested in drama and she has taught in New England. When she was assigned to write a book on Julius Urbanavicius who founded their religious community (Sisters of Jesus Crucified), her research on Lithuania began. The research and writing took so much time she had to be excused from teaching.

She is very active with the organization of the Knights of Lithuania, she has taught Lithuanian culture and language at the University of Scranton in their Continuing Education Program. Presently she is teaching Lithuanian folk dancing and Christmas Carols. The folk dancers are called "Saulės, Spinduliai" or "Sun and Sunbeams."

On December 13th at the Everhart Museum in Scranton there was a Lithuanian program. On the Agenda were folk dancing — ten small girls sang a greeting to Baby Jesus in perfect Lithuanian and a short film from Canada "Spirit of an Amber Past" which showed Lithuanian artists, Antanas and Anastasia Tamošaitis who live in Canada. His specialty is Lithuanian wayside crosses. All the wayside crosses in Lithuania have been destroyed since it is ruled by Russia. Her (Anastasia's) specialty is weaving cloth and making Lithuanian National Costumes. When Lady Diana visited Canada she admired the costumes so much it was arranged to present one to her as a wedding gift.

— From "The Villager."

A SPECIAL ORNAMENT

By Cynthia Warne

As we decorate our Christmas trees an ornament often reminds us of past Christmases. Each one has its own story—how we got it, where we got it, what was going on that year. Hand-made ornaments are frequently extra special.

A special kind of homemade ornament is being made by many in this area — Lithuanian straw ornaments. Sister Virginia of St. Mary's Villa in Elmhurst has been teaching this interest-

ing craft to her Lithuanian Culture students, who in return, have taught it to others.

In Lithuania, the ornaments are made of straw. Since they are readily available. First it is soaked in water and made pliable, then fashioned into the ornaments. The first ones were patterned after natural things — stars, flowers, snow flakes. Later, geometrical shapes and Christian symbols were copied. Early Lithuanians were nature worshipers — especially the sun.

CALL FOR A STRIKE IN THE BALTIC CITIES

Leaflets calling for a general strike in the Baltic States were recently distributed in Tallinn, the capital of Estonia, according to an Associated Press report on November 14, 1981. Estonian sources in Stockholm were quoted as saying that the strike was to take place on December 1, from 10 to 10:30 A.M. The three-page leaflet demanded an end to the war in Afghanistan, a cessation of Russian meddling in Poland, and establishment of democracy in the Soviet Union in accordance with the United Nations Charter and the Helsinki human rights agreement. Also demanded were cutbacks in food exports to foreign countries, freedom for political prisoners, a reduction of military service by six months and an end to all discriminatory forms of trade.

The Moscow correspondent of the Stockholm daily *Dagens Nyheter* wrote in a Tallinn-dated report on November 13 that the leaflet was "the talk of the town" in the Estonian capital. People in Tallinn said that strikes were also set to take place "in the Latvian capital, Riga, the Lithuanian capital, Vilnius, and in Kaunas, central Lithuania", and that the message "has been passed on to workers in Moscow and Leningrad".

In a follow-up on December 1, the Associated Press said that the strike call "went unheeded". Western reporters encountered

some Estonians who expressed support for the idea of a strike "but said that they did not want to join in an isolated protest that might bring severe punishment". (The same reasoning and, perhaps, lack of communication apparently prevented the strike in the Lithuanian and Latvian cities. Balts are too much aware of the draconic punishment that would follow any attempt to stage a strike, as they are aware of the difference between the situation in their countries and in Poland.)

A demonstration of solidarity with the Baltic patriots was held on December 1, in New York, across the street from the United Nations.

Sister Virginia of St. Mary's Villa, Elmhurst, discusses Lithuanian Christmas ornaments with Villager reporter, Cynthia Warne. Sister Virginia is a member of the religious order of Jesus Christ Crucified and is an authority and student of Lithuanian culture. She also is the author of the book, "Praise The Lord, All You Nations." Photo: Frances Cox

DONATIONS TO THE LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE FOUNDATION

The names of members who have donated to the Lithuanian Catholic Alliance (LCA) Foundation from May 25 to December 16, 1981 are listed in this issue of *Garsas* (Lithuanian section). The generosity of these members as well as of those members whose donations were received earlier is gratefully acknowledged.

As you know, the LCA Foundation was organized as a tax-exempt entity to sponsor religious and educational work dealing with the Lithuanian Catholic heritage in the United

States. The LCA Foundation Board Members are: Dr. Leonard Šimutis, President; Dr. Frances Laučė - Domanskis, Executive Secretary; Saulius Kuprys, Esq., Treasurer; and Msgr. Jonas Balkūnas, PA, and Thomas Mack, Esq., Members.

Donations may be sent to the offices of the Lithuanian Catholic Alliance Foundation located at 4545 West 63rd Street, Chicago, IL 60629. Please make checks payable to the Lithuanian Catholic Alliance Foundation.

MEMBER OF HELSINKI GROUP PROTEST INHUMAN TREATMENT

Dr. Statkevičius denounces trial psychiatric abuse

Algirdas Statkevičius, member of the Lithuanian Helsinki Group, was arrested on February 14, 1980, in Vilnius. Author of several books, he was one of the signatories of the Baltic Memorandum, denouncing the Hitler-Stalin Pact, made public on August 23, 1979

TO: Chairman of the Presidium of the LSSR Supreme Soviet, A. Barkauskas.

FROM: Algirdas Statkevičius, son of Jonas, at present in prison No. 1, room 317.

STATEMENT

I have had a long-standing spotless record as a practicing physician (therapist and psychiatrist) at the Vilnius first-aid station. I was a member of the Lithuanian Public Group for the Furthering of the Helsinki Agreements. On February 14, 1980, I was arrested. I found out recently that my trial has taken place already and that it was decided to commit me to a special psychiatric hospital for a compulsory cure. In this connection, I wish to state the following:

The Lithuanian Public Group for the Furthering of the Helsinki Agreements bases its activity on the international pacts relating to human rights, which have been ratified by the Presidium of the USSR Supreme Soviet and have acquired legal validity long ago. Thirty-five states, including the USSR, have obligated themselves to respect these pacts by signing the Helsinki Final Act in 1975.

The international pact relating to the civic and political human rights states that everybody has the right to express his opinion orally, in writing, artistically, or in any other form. It is also stated that everybody has the right to disseminate his opinion, irrespective even of state boundaries. It was particularly this assertion that served as the main basis for the activity of the Lithuanian Helsinki Group. May I remind at this point that quite recently, on May 15, 1980, the member states of the Warsaw Treaty have in their Declaration repeatedly assumed the obligation to observe all the clauses of the Final Act...

I was charged according to article 68 - in writing documents of the Lithuanian Helsinki Group, I allegedly produced and disseminated literature slandering the society and the state system of the USSR.

The term "slander" refers to the dissemination of knowingly mendacious fabrications. My case was entrusted to interrogator Matulevičius. When I demanded to be told what those "knowingly mendacious fabrications" are, he became extremely irritated, began to mock me, and did not present a single example.

I was tried in absentia and therefore I don't know how many and what "knowingly

mendacious fabrications" were presented in court by the judge of the Supreme Court. I succeeded in finding out only two of them:

1. It is supposed to be slanderous to assert that the younger generation in Lithuania suffers from poor health;

2. It is slander to say that German nationals have difficulties in obtaining permission to emigrate from Lithuania.

This is my answer to these two charges:

In his pamphlet published in 1979 and marked "For internal Soviet use only", the head of the LSSR Bureau of Statistics, Lengvenis, wrote that between 1950 and 1979, births of mentally retarded children in Lithuania have increased twelve times. Also, the LSSR Ministry of Education has provided data indicating that during the same period the number of special schools for retarded children has increased from five to fifty. In my view, these horrifying results are due to the cultural decline of the population and to the unprecedented spread of alcoholism. Does not all this testify most clearly that the situation of the Lithuanian younger generation is not only unsatisfying, but even tragic? More than that, the outlook for improvement is uncertain.

In 1979, a large group of German nationals in the raion of Radviliškis, under the leadership of Guko Kruger, were thwarted in all their efforts to obtain a permission to emigrate to the German Federal Republic. They turned to the Lithuanian Helsinki Group for assistance and received it. Now, as I have heard, these Germans are already in their homeland.

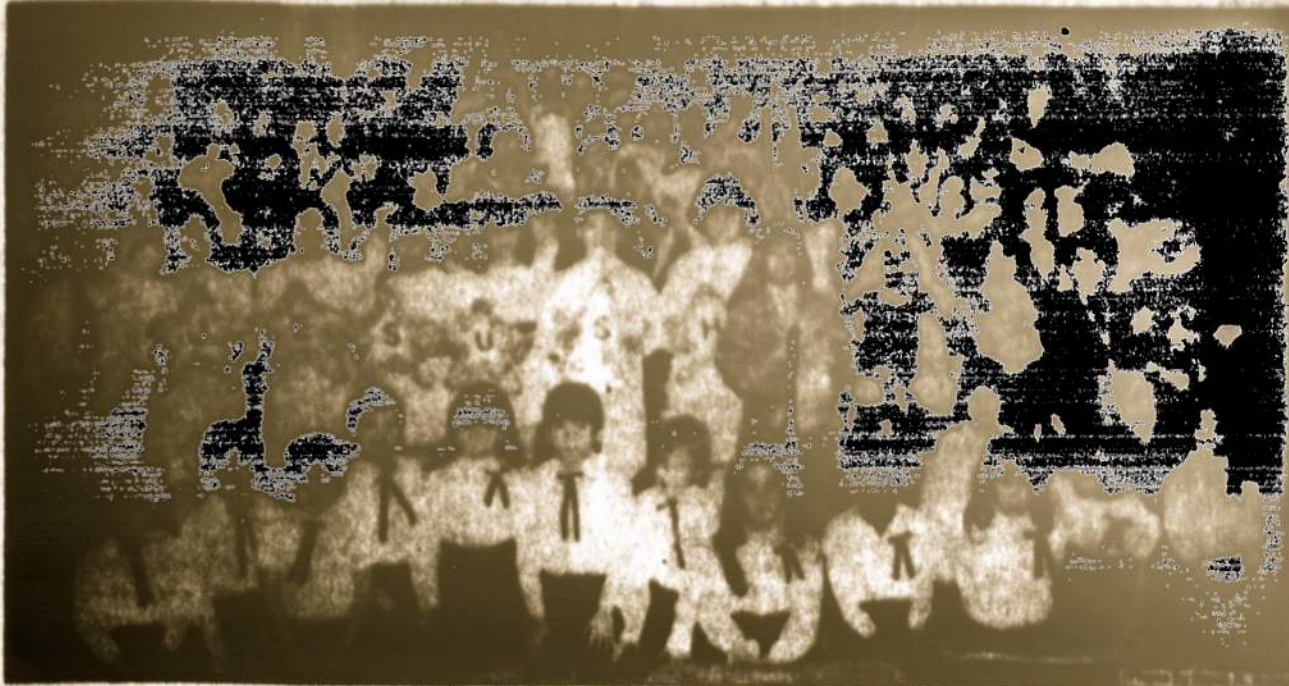
It is impossible for me to give a reply to the other charges, because... I was never acquainted with them. Considering the two "slanders" alone, the question arises quite naturally: who has slandered whom? The Judge of the LSSR Supreme Court (I don't know his name) has slandered me and the entire Lithuanian Helsinki Group... in the most vicious manner, because he disseminated knowingly mendacious assertions in front of the numerous participants at the trial. All I and one other member of the Lithuanian Helsinki Group have written on the questions of the defense of human rights and of cultural creation - and we have written a lot, without violating the Soviet laws - was presented by the judge of the Supreme Court as factual violations of Soviet legality. This is how in the fable of the wolf "tried" an innocent lamb. In my view, not even the Soviet judges have the right to attribute... uncommitted crimes to someone who has been deprived of the right to defend himself, to demonstrate what is true, to meet a defense lawyer, and of almost all other rights.

Certain questions arise quite naturally. Why does a man in

the legal profession disregard truth and justice? Why does this amoral individual occupy the post of Supreme Court judge? Does he serve the cause of international communism, when he describes truth as slander, and calls slander - truth?

On May 8, 1980, a committee of physicians examined me and determined my fate. Shortly after this examination, the section chief, physician Šapalienė, and the chief nurse paid a visit to me and said in a most sincere manner, that I was legally irresponsible and that after the trial I would have to go to a free hospital of the general type. This statement was heard by nurses, hospital attendants and some patients. Therefore, it is quite incomprehensible why physician Naujokaitytė, who substituted at the trial for the vacationing section chief, stated that according to the decision of the committee of physicians, I belonged in a hospital of a special type, which does not exist in Lithuania? On whose orders was the most authoritative committee of physicians... forced to perpetrate a criminal action of sorts, without a repeated examination of the patient's condition? Just as during the examination by a committee of physicians three months ago, I have no intention of violating any of the Soviet laws. On what grounds did physician Naujokaitytė assert in court that I was aggressive? Is this not slander on the part of the medical people? As early as March 27, I wrote to the committee of physicians that I was not aggressive; I appealed to them for a strict adherence to the traditions of medical humanism and I asked them not to submit to KGB pressure, should there be any. My appeal was disregarded. Were there any grounds for this? The committee of physicians knew even less about those "knowingly mendacious statements" for the dissemination of which I was being incarcerated. Consequently, did the committee have even a minimal rational justification to pronounce the worst type of punishment for a "legally irresponsible individual" - to be treated in a special type of hospital? No way. This is amoral in the extreme.

I do not deserve to be arrested, sentenced and as a completely sane individual, to be incarcerated for a long term in a special type hospital. There is no doubt that I am being tormented - by the KGB apparatus, the Supreme Court, and by the medical people, the psychiatrists who have lost their humanity. They are tormenting me without pity, and not a single one of them is telling me the reason why. When an intelligent man wants to punish a dog or a cat, he always tries to show them, as much as it is possible, what they have done wrong. It is dishonorable, to say the least, to treat someone worse than an animal, who has faithfully served in the

Students of Holy Trinity Grade School, East South Street, Wilkes Varre, recently presented their talents in a program entitled "Christmas Is Christ's Birthday." Each class presented a different arrangement, beginning with songs sung at Christmas, a piano solo, a scene depicting the Christmas spirit, Christmas celebrated in other lands, a medley of Christmas carols, a ballet solo, and ending with three tableau scenes centered on Christ's birth. The student body was joined by their parents, relatives and friends in the singing of selected Christmas carols, which brought the program to a close. A social was held after the program and refreshments were served by members of the School Guild. The students are taught under the direction of the Sisters of Jesus Crucified, Miss Mary Jean DeMichele and Mrs. John Drago. Msgr. Anthony J. Norkunas is pastor.

AMERICANS AROUSED TO EXPOSE CONDITIONS IN SOVIET LITHUANIA

After the election of a Polish Pope, John Paul II, and in view of the crisis in Poland, Lithuania became an area of concern for the Kremlin. Like Poland, Lithuania has long relied on her Roman Catholicism for national strength in her efforts for freedom and self-determination.

To date, the Catholics in Lithuania are deeply aroused by the continued confiscation of their churches. They are angry at the recent incidents of violence against their clergy. They are concerned about ruse in their midst. Not only are Russians officially encouraged to settle in Lithuanian cities, but more attention is given to teaching Russian than Lithuanian in the Lithuanian education system.

A climax was reached when American Lithuanians learned that American-born Benedict Scott, known as Vytautas Skuodis in Lithuania, was sentenced to slave-labor by the Soviets. A

matters of culture.

Since the procurator of the republic has not answered any of my statements sent out during the second and third months (the KGB and the administration of prison No. 1 have informed me that these statements had been mailed, while the supervising procurator has promised to find out why no answer was received) I am addressing myself to you in order to request the following:

- 1. Please, supply me with all the "knowingly mendacious fabrications" for which I was tried in absentia;
- 2. Request that the KGB return my statement, which was addressed to you personally and which ended up in the KGB because of the wilful behavior of the prison administration;
- 3. Initiate criminal proceedings against the judge who tried me in absentia, the appropriate KGB agents and the psychiatrists... for having slandered me and the Lithuanian Helsinki Group...
- 4. Since... in trying my case the Supreme Court has presented truth as lie and slander, and has disguised slander as truth, and since it has crudely violated Soviet legality, please consider this trial as fictitious and annul its verdict.
- 5. Please allow me to emigrate to the U.S.A., to join my sister, on the basis of the invitation I have received from her.

Algirdas Statkevičius August 12, 1980 (From the underground journal Vytis (The Mounted Knight), No. 5, July-August, 1980).

professor of geology at the University in Vilnius, Benedict Scott came under the surveillance of the KGB when they learned he was a member of the Lithuanian Helsinki Monitors, and that he had joined the clergy of Lithuania in The Catholic Committee to Defend the Rights of Believers.

Expecting reprisals and persecution because of his fearless stand, Benedict Scott, in a letter to then president Jimmy Carter, (1979) had stated: "No matter what difficult trials await me in the future, I will remain faithful to the principles of the defense of human rights and, by the same token, defend the honor of the land of my birth, the United States of America."

Because Benedict Scott never renounced his United States citizenship, and never applied for, or was ever formally accepted as a Soviet citizen, the United States Consular officials in the USSR requested permission to visit Scott. The Soviets refused the request on the grounds that under Soviet law Skuodis (Scott) was a Soviet citizen.

Under Article 68 of the Lithuanian Criminal Code (Article 70 in Russia) Benedict Scott was brought for trial before the Supreme Court of Lithuania in Vilnius. He was charged with writing a book, Spiritual Genocide in Lithuania along with a number of letters and statements, and with participating in the publication of the journals, Prospectives and Alma Mater.

When Benedict Scott (Vytautas Skuodis) requested membership in the Catholic Committee for the Defense of Believers Rights (1979) his appeal to all believers in Lithuania was as follows:

"Witnessing and undergoing suppression of believers rights in Lithuania, of the absence of an officially permitted press, and of the possibility of public discussions with publishers of the constant stream of atheistic literature, and the slander against the Chronicles of the Catholic Church, I, Vytautas Skuodis, have recently completed an analytical work of 240 pages, Spiritual Genocide in Lithuania."

"This work is a statistical survey of all the atheistic articles published in the press of the Lithuanian SSR from 1940 to 1976. This survey clearly shows the unscientific character of Soviet atheism, its vulgarity, the systematic insult and persecution of believers, and the constant violation in Lithuania of basic and universal human rights."

"In publicizing this work I affirm that since November 24, 1979 I consider myself the sixth

member of the Catholic Committee for the Defense of Believers Rights. I admit that all the documents of this committee, which for any reason I can not sign, are issued in my name. The manuscript, Spiritual Genocide in Lithuania, I ask to be considered as a document of this Committee."

(signed) Vytautas Skuodis, November 25, 1979 Assistant Professor and possessor of a Candidate Degree in Geological Sciences.

Benedict Scott (Skuodis) was sentenced December 22, 1980, to seven years of strict camp regime, and five years of internal exile for allegedly causing "anti-Soviet agitation and propaganda." On June 15, 1981, — the fortieth anniversary of Communist enslavement in Lithuania, — he began a hunger strike to protest spiritual genocide in the USSR and gross violation of human rights.

In America, at the annual Lithuanian Day at Barnesville, Pennsylvania, sponsored by Council 144 of the Knights of Lithuania on July 20, 1981, Mr. and Mrs. Vytas Petrauskas representing the Lithuanian Federation collected hundreds of signatures in behalf of Benedict Scott's freedom.

A month later the Knights of Lithuania held their National Convention in the Student Center of the University of Scranton, August 19th to 23rd. The need to work for human rights and freedom for enslaved peoples, especially the Lithuanians, had priority in their discussions. The most Rev. Vincent Brizgys, exiled Bishop of Lithuania, in his homily in St. Joseph's church, commended the Knights for their heartfelt allegiance to the United States of America and for their efforts to extend America's ideals by striving to attain human and religious rights for Lithuania.

In the spirit of solidarity with their brothers and sisters in Lithuania, a pilgrimage was held August 30, 1981, at the Shrine of the North American Martyrs in Auriesville, New York. An outstanding promoter of religious freedom for Communist lands, Rev. Michael Bordeaux, encouraged the masses to give of themselves in the struggle to win world support for freedom in Soviet States. His Excellency, Bishop N. Elko, captivated his audience with stories of his visits to the Soviet Union.

All Americans of good will, regardless of ethnic heritage, know that to defend the Catholics of Lithuania is to extend aid to one of the most forceful voices against Soviet imperialism.

S.V.

The Lithuanian Women's Auxiliary of Pittston recently held a Christmas party at Bartoli's in Pittston. Those attending were: Ruth Rinkavage, secretary, Helen Drew, treasurer, Fran Orlando, Margaret Keen, Betty Laibinis, Helen Lisosky, Frances Balkunas, Mary Slick, trustee, Anna Walatka, president, Blanche Vitcosky, Nell Gonski, Mary Karkowski, Fran Budzilek, Margaret Hatrak, Rosalie Kizis, vice president, Mary Timak, Mary Gillis.

CRACKDOWN ON RELIGIOUS PROCESSIONS IN LITHUANIA

Soviet authorities prevented a youth procession to the Shrine of Our Lady of Šiluva in Soviet-occupied Lithuania late last summer by using an alleged livestock epidemic as a pretext.

Šiluva has been a beloved shrine for the predominantly Roman Catholic Lithuanians since 1908, when the Blessed Virgin Mary was reported to have appeared to some shepherd children at the remote village.

Thousands of pilgrims flock to Šiluva during the week of September 8, the Feast of the Birth of Mary. During the past few years, growing numbers of youth have participated in illegal processions from the neighboring city of Tytuvėnai to Šiluva, a distance of a few kilometers.

Recently, Miss Jadvyga Stanelytė was sentenced by Soviet courts to 3 years labor camp for organizing the processions.

This year, under the pretext of an alleged livestock epidemic, Soviet authorities obstructed the youth procession to Šiluva. A few weeks prior to the scheduled event, Soviet authorities announced that two hogs had been diagnosed as suffering from hoof-and-mouth disease, and Tytuvėnai was declared off-limits to outsiders. All roads leading to the city were barricaded by police and the KGB. Threats to shoot those trying to enter the city limits were issued. The procession thus did not occur, despite the fact that many young people had gathered from around the country for the annual pilgrimage.

Organizers of religious processions are coming under increased attack as shown by the recent trials of two Lithuanian Helsinki Group members, Mečislovas Jurevičius and Vytautas Vaičiūnas. They were both arrested on March 25, 1981, but tried separately under the same charges of organizing religious processions.

Jurevičius was charged under Article 199-3 of the Lithuanian SSR Criminal Code for "organization of group activities which violate public order and an active participation in these activities." His trial took place on June 25-26 at the Lithuanian SSR Supreme Court in Vilnius. Only Jurevičius' immediate family was allowed to witness the proceedings; all others were denied access. He was charged with organizing religious processions on three separate occasions: July 22, 1979 from Meškučiai to the Hill of Crosses, August 26, 1979 and August 24, 1980 from Tytuvėnai to Šiluva. Throughout the trial, Jurevičius was accused of leading the pilgrims, and thus obstructing traffic by ignoring official warnings to disperse. Jurevičius pleaded innocent to the charges, insisting that he was only a participant.

Jurevičius worked at the Center for the Blind in Šiauliai until 1975, when he was fired for refusing to work on Christmas Day and on other religious holi-

days. He had served a prison sentence from 1950-1956 under political charges.

In his own defense, Jurevičius said: "... Our religious processions went not with anti-Soviet slogans or hooliganistic designs, but with the theme of Lithuanian sobriety and decency in our hearts..."

The prosecutor alleged that Jurevičius was a threat to the Soviet community for refusing to denounce his faith.

Jurevičius was sentenced to 3 years strict regime labor camp.

Fifty-one years old Vytautas Vaičiūnas was tried on June 25-26, 1981 at the Sirvintos People's Court under the same charges of "violating public order" by allegedly organizing a religious procession to Šiluva.

Vaičiūnas was arrested a few weeks after joining the Lithuanian Helsinki Group.

Mrs. Vaičiūnas was not informed of the place of the trial in advance. Prior to the trial,

she was approached by Interrogator Jucys with the advice to cooperate fully with security agents. If she agreed to do so, perhaps her husband would be spared, or else, he threatened, "we can apply criminal or political charges, or both. He'll get about 10 years." Eventually, Mrs. Vaičiūnas discovered where the proceedings were being held, but was the only one of many friends and family allowed within the courtroom, which had been filled by security agents and trusted Party members.

In his own defense, Vaičiūnas said: "The prosecutor accuses me of organizing and leading a religious procession... No document nor notice, which would prove that I was the organizer, was found during the search, but the charge was nevertheless entered under the testimonies of these few witnesses recruited by you... I participated in the procession and gave a speech..."

Vytautas Vaičiūnas was sentenced to 2.5 years general regime labor camp.

L.I.C.

Annual Christmas dinner of the Altar and Rosary Society of St. Francis Church, Miners Mills, was held recently during which time installation of officers for 1982 took place. The installation was in charge of the pastor, Rev. John J. Kazlauskas. Shown are the newly-elected officers, left to right: secretary, Anne Gerrity; treasurer, Julia Malenovitch; first vice president, Gerri Emery; president, Helen Georgetti; Rev. John J. Kazlauskas; past president, Helen Mikelski; vice president, Vickie Kwiatkowski; past secretary, Ann Juzwiak. The society plans many activities for the coming months to assist in the many needs of church programs.

PSORIASIS CAN BE CONTROLLED

Psoriasis is a common and chronic condition in which the skin develops red patches of various sizes, covered with dry, silvery scales. Most often, it affects the scalp, the trunk of the body and the outer side of the arms and legs, especially the elbows and knees.

The cause of psoriasis is unknown but we do know something about its development. The outer layer of the skin is constantly manufacturing new cells and shedding old ones. In psoriasis, it is thought that some defect of the skin alters this process. Normally, the development of new cells, which grow out from the lower layer toward the skin surface takes about 28 days. In psoriasis, this process is speeded up to 4 or 5 days. Instead of shedding the outer cells form scales, which remain heaped up on the skin.

Who is most likely to develop psoriasis? Often, the person

with psoriasis has a parent or grand parent who also had the condition. A person with one affected parent has about a 10% chance of also being affected. Having two parents with psoriasis increases the chances to about 30%.

How is psoriasis diagnosed?

The white, silvery scales of psoriasis are distinctive. Where the scales are not present scratching the lesions will show the typical scales. Further scratching will show bleeding pinpoint. In about 26% of all cases, the nails may also show peculiar changes. There may be pitting or the nail may be thickened, yellowish or opaque with ridges and scales heaped up at the free edge. In case of doubt, a biopsy examination of a tiny piece of skin removed under local anesthesia will provide confirmation.

Psoriasis can be differentiated

from plain dandruff. Dandruff covers most of the scalp, while psoriasis occurs in patches, with normal scalp in between. Passing your fingers over your scalp, you cannot feel dandruff. You only see the flakes on your shoulders. But you feel the psoriatic lump caused by heaped up scales held together by the hairs.

Psoriasis can be affected by "nerves" and occasionally get worse after a sore throat. Hormones and diet play a very small role. Hot, humid environments tend to make bad cases of psoriasis worse. Sunlight and dry climates tend to be helpful.

What kind of treatment will my doctor prescribe? The doctor will study your psoriasis and choose the measure that is most suitable. Routine measures may include local preparations made from coal tar or cortisone-derivatives that you massage into your skin. You may be told to cover some areas of your body or leave them uncovered. The doctor may inject medication into a psoriatic plaque and may use ultraviolet light.

What can you do to help? Cooperate fully with your doctor. Set aside a certain amount of time daily for treatment. Massage the prescribed preparations into the affected skin without fail. Try not to scratch. Your doctor can prescribe a locally applied cream to relieve it. Avoid "quick cures" often widely advertised. Avoid situations of stress that may aggravate the condition. Stop worrying about the unsightly appearance of the rash. The more you worry, the worse the rash may get. Above all, be patient. Do not get discouraged if

Lithuanian Women's Club recently held a Christmas party at Hotel Sterling. Shown are principals at the affair. Seated left to right: Ann Mellas, Verna Trusko, chaplain; Ann Grimalia, financial secretary; Nora Butkus, Rae Zelinsky, treasurer; Ann Yeraska, and Emily McClosky. Standing: Helen Eagen, president; Molita Rakolwiz, Frances Burns, Loretta Sko, Alice Grisonis, Helen Gates, Adelle Cheponis, Ann Yeager, vice president, and Milda Casper, publicity.

LITHUANIAN COMPOSERS TOLD TO FULFILL PARTY'S DEMANDS

CP resolution on music stress its ideological role

"It is hard (for us) to understand how music could ever be considered so dangerous or be dealt with so ruthlessly as in the Soviet Union", writes Edward Rothstein in his article, "Why tyrants fear composer's freedom" (*The New York Times*, August 23, 1981). "Yet recent totalitarian regimes have found all sorts of dangers in music we think of as totally harmless. Totalitarianism extends, by definition, *in toto*, to every aspect of human life, including music. Treason is heard in a musical dissonance, seditious in a harmonic modulation. The more tyrannical a regime, the more it seems to fear music".

weekly *Literatūra ir Menas* (Vil-

nius, July 25, 1981), we read that the Central Committee of the Lithuanian CP has adopted a resolution "On the further increase of the role of music in the Communist education of the working people". The resolution complains that the "ideological-esthetic contents of somemusical creations does not yet completely correspond to the demands which were raised in the 26th Congress of the Communist Party of the Soviet Union". "1984" has already arrived in Lithuania — the duty of the composers is to completely fulfill the demands of the "big brother", the Soviet Communist Party.

Marxist Leninist discotheques and socialist pop-music

The Central Committee of the Lithuanian CP chides some of "big brother's" helpers — the LSSR Ministry of Culture, and their Party, Communist Youth, and trade union organizations — for not watching closely enough. What was the result of their laxness? "The ideological, thematic and artistic level" of music, especially popular music and discotheques, has suffered: "Individual works of light music sometimes propagate among the young a musical taste and views that are alien to socialist ideology". (Yes, one must defend the ideological purity of Marxist-Leninist discotheques and of socialist pop-music!)

Musical criticism is also to blame, the Party resolution states. The critics sometimes fail to "enforce the principles of art — its links with the people and its 'party-mindedness'". (Yes, the art of music must be "party-minded!")

If you wish to receive further information about psoriasis send a self addressed envelope to: Dr. M. Westfried, MD, 1501 80th Street, Brooklyn, N.Y. 11228.

Your enrollment in the Lithuanian RC Alliance will be a sound investment. Your payments towards your life insurance are your savings.

Ideological music demanded

And what tasks await the people who labor in the vineyards of totalitarian music? The Central Committee of the Lithuanian CP dutifully points to the directives of the "big brother" — the decisions of the 26th Party Congress "On the further improvement of ideological and political educational work". The main task is to "achieve an essential increase in the significance of the art of music in the ideological — political, international and patriotic, moral and esthetic education of the working people". What kind of music will accomplish all that? The 26th Congress told composers, performers and musical collectives to create works of art that "reveal the socialist reality truthfully and expressively, assert Communist ideals, unmask the ideology that is inimical to us as well as esthetic views and customs that are alien to the Soviet people".

Militaristic musical requested

To underscore the constantly expressed Soviet Government's "devotion to peace", the resolution urges Lithuanian composers to create "musical shows on the military — patriotic theme".

This is music to the Party's ears in Soviet-occupied Lithuania today!

LCA MEMBER'S DEATHS

Mrs. Gracilda Drevinskas (Grace Drevinsky) — Lodge 141 — 215 Thatcher St., Brockton, Mass. 02402. Died: November 6, 1981. Buried: November 9, 1981 Calvary Cemetery, Brockton, Mass.

Marijona Kavellines — Lodge 83 — 1729 N. Main Ave., Scranton, Pa. 18508. Died: November 25, 1981. Buried: November 28, 1981 St. Joseph's Cemetery, Throop, Pa.

Konstancija Butkienė (Constance Butkus) — Lodge 296 — 13 Main St., Somerville, Conn. 06072. Died: November 28, 1981. Buried: December 1, 1981 St. Bernard's Cemetery, Enfield, Conn.

Juozas Galėnas — Lodge 171 — 18667 Waltham, Detroit, Michigan 48205. Died: December 11, 1981. Buried: December 14, 1981 St. Catherine's Cemetery, Scranton, Pa.

Jonas Arbaciauskas (John Arbacheski) — Lodge 7 — 210 Sweetland St., Duryea, Pa. 18642. Died: December 21, 1981. Buried: December 24, 1981 St. Joseph's Cemetery, Duryea, Pa.

The annual CCD Christmas party of St. Casimir's Church, Pittston, sponsored by the Altar and Rosary Society was held recently in the church hall. CCD teachers are Sr. Joan, Sr. Martha, Sr. Bernadette and Miss Nancy Kashuba, who make up the faculty for religious instructions. Rev. Peter Alisuskas welcomed the children and extended holiday greetings. Gino Salvatore portrayed Santa Claus and distributed Christmas goodies to the children. Refreshments were served by Ann Walksnis, Ann Rose, Ruth Rinkavage, Helen Drew and Mary Walksnis. Program ended with the singing of Christmas Carols under the direction of Sr. Joan.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

THE GIFT OF FREEDOM PRAISED BY GOVERNOR

Harrisburg (Dec. 14) — Following is the text of Gov. Dick Thornburgh's remarks today at the Annual Christmas Tree Lighting in the Capitol rotunda:

"As we gather in celebration today, in awe of the Lord's first mantle of white on our Commonwealth, and in the joy expressed so beautifully in today's music, we cannot help but remember that not all Pennsylvanians are as well off as we would like them to be this Christmas season.

Not all Pennsylvanians are as safe and sound as we would like them to be this Christmas season.

And not all Pennsylvanians are as comfortable as we would like them to be this Christmas season.

We know these things and we struggle with them day in and day out.

And sometimes we wonder if there ever will be a Christmas in which there's enough of everything for everyone in our Pennsylvania.

Sometimes we wonder if we'll ever succeed in totally removing poverty and despair from the yearly portrait of a Pennsylvania Christmas.

And yet it is precisely when despair is most threatening, that we are reminded of one very precious gift we have had in abundance in Pennsylvania for every Christmas season since the founding of this Commonwealth 300 years ago — the gift of freedom.

There are millions around the world today for whom freedom

remains as fleeting as the beautiful tree we see before us now. In particular, our hearts go out to the brave, devoted citizens of Poland who know today, in the harshest of terms, that they are not free.

As we dedicate ourselves anew to extending the blessings of economic freedom wherever and whenever possible, here at home, let us also dedicate a special Christmas prayer to the cause of human freedom in Poland.

Let our Christmas message to the world be one of "solidarity" with those who seek the gift of freedom.

For this should be a magic time throughout the world — a time when compassion and understanding bid fair to

become the dominant human instincts, that time when we can put aside what we are and see what we are capable of becoming.

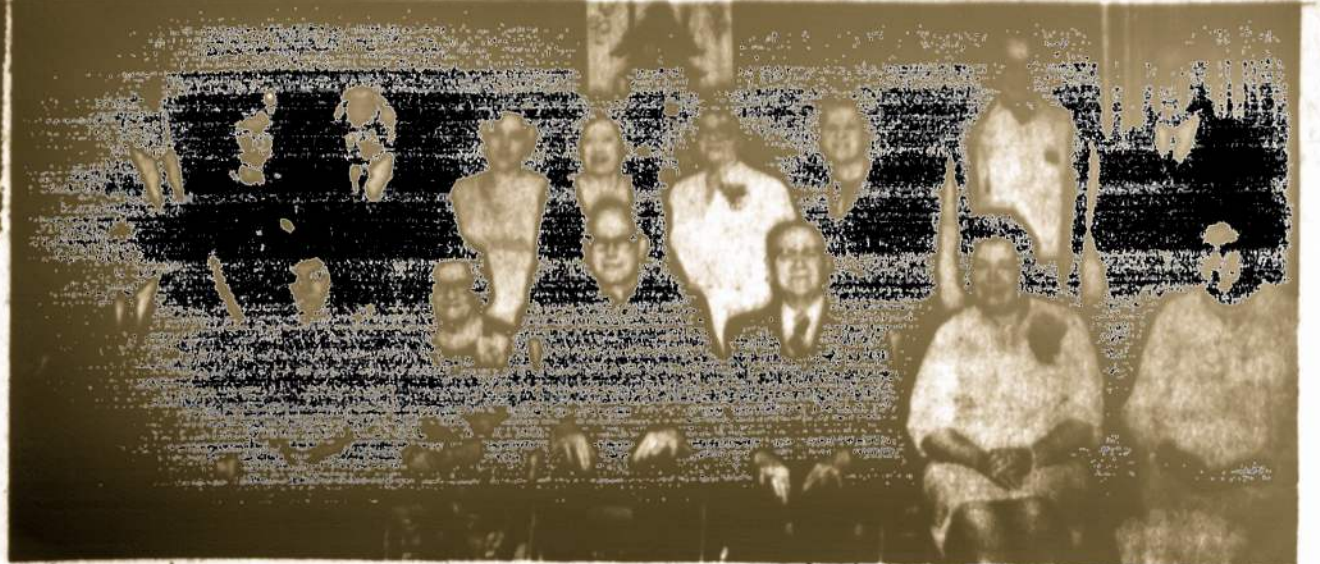
Before us is a beautiful tree, lighted by the power of human ingenuity. Within each of us is the flame of hope, kindled by the power of God.

Were such power and beauty to be joined together every day of the coming year, it could light the world forever.

Let us, then, wish ourselves not merely a Merry Christmas, not merely a Happy Hanukkah, and not merely a joyous New Year.

Let us seek together instead, that world which the spirit of this season proclaims — a world with peace on earth... good will to men and women of all faiths... and freedom for all nations, for all time.

God Bless you all! Have a happy holiday season!"

The Golden Age Club of St. Casimir's Church, Pittston, held a Christmas party recently in the church hall. Officers of the club are: Steve Milazzo, director; Margaret Sater, president; Joseph Caprio, vice president; Mary McClusky, secretary; Mark Luke, hospitality; Mary Gillis, recording secretary; Paul Lauck, assistant treasurer, and Anna Levavange, past director. Rev. P. J. Alisauskas is honorary member. Pictured above are those who attended.

"MADONNA AND CHILD" EXHIBIT AT ART GALLERY

Pittston's Gallery of arts unveiled a special Christmas display entitled "Madonna and Child."

Contained in the gallery, at 381 N. Main St., were reproductions of the works of the masters, local artists and even a 19th century icon from Russia.

Dr. Bronis J. Kaslas, gallery director, noted that while many different artists have presented their interpretations of this theme, all have managed to elevate the image of women through their paintings. The Madonna, Kaslas explained, appeared during the Medieval

Ages and managed to elevate the image of the Mother of Christ in the eyes of the church.

This Madonna theme also is appropriate during Christmas-time because it signifies birth, Dr. Kaslas pointed out.

Examples of the works shown were reproductions by Raphael and Blakely artist Frank Wyso.

A highlight of the display was a 19th century icon that had been painted in Russia. Dr. Kaslas said the icon was among many sent to the United States by Czar Alexander III. The czar wanted the painting to be displayed in the many new Russian orthodox churches that had sprung up when Russian immigrants began landing on the shores of the United States.

An added feature to the display was several model ships constructed by Hazleton resident George Walsh.

Walsh has constructed replicas of the Mayflower, a typical clipper ship and a model version of the Cutty Sark.

Dr. Kaslas' wife also displayed a beautiful hand-made ceramic Nativity set.

KNIGHTS OF LITHUANIA COUNCIL OFFICERS NAMED

Ann Challan was elected president of the Knights of Lithuania, Council 143, St. Casimir's Church, Pittston, at a recent meeting. Spiritual advisor is Rev. Peter J. Alisauskas.

Vice president is Marie Lauck; financial secretary, Nellie T. Bayoras; recording secretary, Dorothy Banos; treasurer, John Wisnosky; Vytis correspondent and publicity chairman, Alice Pusavage; Lithuanian affairs and ritual chairman, Nellie T. Bayoras; historian, Grace Kazacavage; cultural affairs chairman, Mildred Walsh.

Nellie Bayoras explains Lithuanian customs.

LITHUANIAN CUSTOMS NOTED

The Sights, sounds and traditions of the winter holidays were present at the seventh annual Holiday Fair held at the Luzerne County Courthouse December 4, 5 and 6. The fair began with the lighting of the courthouse tree by St. Nicholas and children of the world.

Holiday Fair continues a tradition begun for the Bicentennial by presenting holiday displays of eleven groups including Polish, Welsh, Italian, Ukrainian, Lithuanian, German, Irish, Slovak, Jewish, Colonial

American and Seventh Day Adventist. The rotunda of the Courthouse is the setting of festive and sacred music.

Nellie Bayoras explained the Lithuanians' use of supple grain straw. From wheat and rye, they weave ornaments of great delicacy: chandeliers, chains and an infinite variety of fanciful forms drawn purely from imagination. Unfortunately wheat straw is very hard to obtain in American cities. Drinking straws are used as a substitute today.

The Lithuanian Women's Social Club held a Christmas party recently at Bartoli's. Officers of the club are Nell Gruski, president; Mary Cooney, vice president; Mary Gillis, secretary; Frances Baikunas, treasurer; Mary Agurkis, Blanche Vitosky, trustees. Pictured above are those who attended.

TAURAS CLUB ELECTS

The loyal order of Taurus of Luzerne County elected officers at their recent meeting. They are: president, Paul Petrowski; vice president, Michael Sendrick; recording secretary, Leonard Pallis; treasurer, Joseph Sukaloski and financial secretary, John Timalonis.

The officers will be installed at a dinner-dance to be held in February. Guests will be invited.

EXETER NATIVE SHOT, KILLED

Joseph Victor, 50, of Linden, N.J., was shot and killed on Dec. 11 while seated in his car which was parked on a lot in Linden. Victim was robbed of his wallet and keys according to police who are continuing the investigation.

Born in Exeter, he was a son of the late Joseph and Helen Guiditus. He attended Exeter schools, was an Army veteran, and attended the University of Nuremberg in Germany. Mr. Victor was employed as art director for Bolex Camera Company in New York City and was also art director at Universal Art School in Jersey City. He was a former member of St. Casimir's Church, Pittston.

Surviving are sisters and brothers, Mrs. Ruth Bourgeois, Ocala, Fla.; Mrs. Donna Woodcock, Hollywood, Fla.; Mrs. Bernice Donahue, Exeter; Robert and Francis Victor, Miami, Fla.

OBITUARIES

John Arbacheski

John (Danny) Arbacheski, 210 Sweetland St., Duryea, died December 21 at his home following an illness.

Born in Duryea, he was the son of the late John and Catherine Arbacheski. He was educated in Duryea schools and last was employed as a security guard at Valley Crest Nursing Home, Plains Township. Prior to that, he was employed in the area mines. He was a member of St. Joseph's Church, Duryea, where he served as president of the Holy Name Society.

Surviving are his wife, the former Mary Bernowski; sons, Joseph, at home; Leonard, Plains; two grandsons; sisters, Mrs. Mildred Walsh, Duryea; Mrs. Adele Clayton, English-town, New Jersey; brothers, Anthony, English-town, New Jersey; Vincent, Ormand Beach, Fla.; Alfred, Binghamton, N.Y. A brother, Peter, preceded him in death.

Buried December 24 with a Mass of Christian Burial in St. Joseph's Church, Duryea. Interment in parish cemetery.

Mr. Arbacheski was a member of LCA Lodge 7.

ST. CASIMIR'S HNS ELECTS 1982 OFFICERS

Pep Orlando was re-elected president of the Holy Name Society of St. Casimir's Church at a meeting held recently. Other officers re-elected are first vice president, Peter Menn; second vice president, Leo Butsave; secretary, Frank Keder; treasurer, George Nagy and financial secretary, Joseph Rin-kavage.

Trustees elected: Stanley Abromavage, Al Bartush, Larry Burdett, Bill Carey, Al Chepalis, Al Kishikie, Cas Kizis, Sr., John Kwasiak, Al. Savakinas, Al Smelster, Ralph Tribendis and Joseph Valvonis.

Rev. Peter Alisauskas, pastor of the society will install the officers before the 9 a.m. Mass on

Sunday, January 10. A meeting of the society will follow after the Mass.

CONTEST WINNER

Karen Welch, 10-year old granddaughter of William Shukwietis, Kingston, recently won first place and a \$50 savings bond in a coloring contest sponsored by the Syracuse, N.Y., newspapers. She is the daughter of Mr. and Mrs. Leo Welch of Baldwinsville, N.Y. Shukwietis is a retired funeral director.

Karen's mother and grandfather are members of LCA Lodge 1, Kingston, Pa.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, paruošė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių — Anglų Kalbų Žodynas, paruošė B. Piesarskis ir B. Svecevičius. 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų — Lietuvių Kalbų Žodynas, paruošė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių

Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Paruošė kalbininkai Leonardas Dambrūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig.

Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba paruošta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruoštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio aplanką piešė dail Telesforas Valius.

Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvodu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnora, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teismas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teismas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija
P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703